

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Cene inseratov:
Znositeljska politna vrsta malih
oglasov po Din. 1.— in Din. 1.50;
veliki oglas nad 45 mm višine
po Din. 2.—, posiljena št.
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
vrednejši in dneva po prazniku
ob 3. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 659 na naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7883, praška in dunaj 24.797.

Napredne sile.

Ni še dolgo tega, kar je dr. Kukovec povabil vso slovensko »napredno« javnost, na skupen boj proti obsovanemu »klerikalizmu«. Vabil je staroliberalce okoli »Naroda«, vabil je samostojne kmete, vabil je radikale, vabil je narodne in nenarodne socialiste — toda odziva ni našel. »Napredna javnost« je ostala gluha za lepe besede slovenskih mladoliberalcev in samostojnejši so z ravno tako energično gesto odbili vsako sodelovanje z mladodemokrati kakor narodni socialisti. Najbolj energično pa je odgovorila dr. Kukovcu struja okoli »Naroda«, ki si je ustvarila celo svojo novo strankarsko organizacijo, čeprav je v svojem glasilu »koncentracijo naprednih sil« — priporočala . . .

Rezultat vse koncentracijskih poskusov je torej ta, da je danes slovensko »napredništvo« boj razbito in med seboj razdvojeno, kakor kedaj prej. Deli se na naslednje skupine: Narodno-napredna stranka (»Narod«), Jugoslovanska demokratska stranka (»Jutro«), narodno-socialna stranka, samostojna kmečka stranka in narodna radikalna stranka. Te skupine se med seboj koljejo na nož, a kolikor bolj se koljejo, toliko več jih je. Politične moči in veljave seveda nima nobena izmed teh skupin, ker nobena ne uživa zaupanja ljudstva.

In to je, kar je žalostno. Ne žalostno za Slovensko ljudstvo stranko — tej hodi razcepljenost med naprednjaki le v prid (po starem, z znanem pregovorom), kolikor je namreč politična moč SLS odvisna od takih imponderabilij, a ne od njenih programnih idej. Žalosten pa je ta pojav za občeslovensko stvar.

Slovensko »napredništvo« obsega namreč večinoma le še inteligenčne kroge. Ali jih smemo še imenovati »slovenske«? Čudni zapletljivi dogodki so nanesti, da se je veliko število slovenskih šolanih ljudi tekom let od svojega ljudstva popolnoma oddvojilo, da ne pozna več ljudskih zahtev, in se zato le prerado postavlja ne le nad ljudstvo, marveč celo proti ljudstvu. Velik del slovenske prosvetne inteligence se je uglobil pred vojno le v narodnostno idejo, kar je sicer prav lepo, ampak v celoti je bilo to — premalo, mnogo premalo, kajti ljudstvo ne živi le od narodnostne ideje, ampak tok življenja nujno zahteva tudi rešitev neštevilnih gospodarskih in socialnih problemov, za katere pa slovenska »napredna« javnost ni kazala ravno preveč smisla, pač pa ga je pokazal dr. Krek, ki je znal združiti prerazlične tvorne in gibajoče sile modernega življenja v harmonično, programatično celoto in pokazal tudi dejanski, da je njegov program izvršljiv.

Tega velikega dela za ljudstvo slovenska »napredna« inteligenca ni razumela, ampak vse njeno dejanje in nehanje se je sukalo kakor rečeno okoli narodnostnega boja, pa še ta je bil v oficijelnih »naprednih« krogih bolj maska in fraza, in okoli boja proti »klerikalizmu«. Za gospodarske potrebe nobenega smisla, za moderno demokracijo še manj! Take inteligence so imeli tudi Nemci v bivši Avstriji jako mnogo. Dr. Renner je te ljudi čisto pravilno imenoval »die wirtschaftslose Intelligenz«.

Ni čudno, da je morala slovenska napredna inteligenca vsled svoje pasivnosti in nedelavnosti na gospodarskem in socialnem polju izgubiti med ljudstvom vsako zaupanje. Ljudstvo je videlo in čutilo, da se je ta del slovenske inteligence sam izločil iz ljudstva, po svojem mišljenju in delovanju. Izgubil je pod seboj narodna tla in ljudstvo se je odvrnilo od njega kot od odtujenega elementa. Izguba ljudskega zaupanja pa je rodila v naprednih vrstah razkol za razkolom, očitaneje je rodilo očitaneje, sodba obsodbo, osebne ambicije častiteljnih »pravokov« so pa napravile konec še zadnjemu ostanku napredne gloriole. Vsled izgube ljudskega zaupanja pa plava danes slovenska napredna inteligenca med nebom in zemljo, ker ne stoji več na trdnih in solidnih ljudskih tleh, odkoder bi črpala vedno novo moč in svežo silo, ziblje se od slovenstva v jugoslovanstvo in zopet nazaj in se cepi in cepi . . .

Hvalabogu, da brez ljudstva, ampak le ona sama! V toliko je dobro, da je med ljudstvom izgubila svoja tla! Občeslovenska stvar pa ima od tega le škodo, ker se je ta del inteligence odtujil svojemu narodu in se pod jugoslovansko firmo udinja zdaj eni zdaj drugi protislovenski stranki, od katere upa kake koristi. Narodno-napredna stranka se udinjaje to pot radikalni stranki. S presedlanjem iz ene naprednjakarske struje v drugo in s svojim

klečepazenjem danes pred to, jutri pred ono vladno stranko pa se bo slovenska »napredna« inteligenca samo še bolj diskreditirala in diskvalificirala v javnosti kakor se je že. Sicer pa srbski radikali s tako »slovensko« inteligenco ne bodo nič pridobili, Narodno-napredni stranki pa zveze s srbskimi demokrati ali radikali ne bodo pomagale na noge, ker po starem računskem pravilu je v Sloveniji 0 + 0 = 0.

Radikalni govornik za sporazum.

POSLANEC PUCELJ SMESI AVTONOMIJO. — MINISTER DR. JANKOVIČ ZA SPORAZUM IN PROTI POLITIKI NASILJA.

Belgrad, 6. junija. (Izvirno.) Na današnji seji narodne skupščine je prvi govoril bivši minister Pucelj, ki se je v celem svojem govoru norčeval iz zahteve po avtonomiji Slovenije in koncem svojega govora prosil Nikolo Pašića, ki na seji ni bil niti navzoč, naj Slovenijo vendar že enkrat »osreči« z avtonomijo! Končno je izjavil g. Pucelj, da bo glasoval proti vladi.

Za njim je govoril minister Velizar Janković. Njegov govor je bil v splošnem polemika s Pribičevićem. Čudi se, zakaj opozicija ni z vladno izjavo zadovoljna in zakaj najbolj graja vladni delovni program, izražen v deklaraciji. Ali mar zato, ker mnogi predvideni zakoni niso popularni? Svoje stališče do vidovdanske ustave je vlada že ponovno jasno povedala. Vladno stališče v tem oziru je izrazil Nikola Pašić z besedami, da je treba najprej vedeti, kaj naj se menja. Radikalna stranka stoji na stališču, da je revizija ustave potrebna, če jo hoče narod, in v tem slučaju jo bodo radikali tudi izvedli. (Klici med demokrati: Vi ste za revizijo ustave? — Janković: Da, če jo bo zahtevala večina naroda! — Klici demokratov: Kaj je to narod? — Janković: To bi baš vi demokrati morali vedeti!) Na opazko Svetozarja Pribičevića, da bi se radikali ne smeli pogajati z Radićem, in na namigavanje demokratov o uporabi sile, je izjavil Janković, da je radikalna stranka proti sili in za sporazum, če hočemo ohraniti državo treh plemen in treh ver. Tisti, ki hočejo zedinjenje s silo, so največji sovražniki države. Zato se bomo mi raje pogajali, in sicer z vsako stranko v državi. Kadar bomo vedeli, kaj te stranke zahtevajo, se bomo z njimi sporazumeli, če se njihovi nazori ujemajo s

stališčem radikalov. (Demokrati: Zakaj se ne sporazumete z nami? — Janković: Ker ste vi za silo, mi pa za sporazum.)

Koncem svojega govora je naglasil, da je treba delati za sporazum tako dolgo, dokler se v parlamentu ne sestanejo vsi predstavniki vseh plemen na skupno delo. Mi stojimo na stališču, da je treba voljo narodov spoštovati. Mi, ki smo vodili boj za osvoboditev . . . Pri teh besedah se dvignejo demokrati in zemljoradniki in čujejo se klici: Kdo je vodil narod v vojsko? — Nastane silen krik in splošna zmešnjava, tako da je bil predsednik prisiljen sejo prekiniti. Po odmoru dobi besedo zopet minister Janković, ki je na kratko ponovil svoj govor.

Med Jankovićevim govorom je Pribičević apostrofiral dr. Korošca: »Zakaj ste včeraj glasovali proti vojnemu zakonu? Danes pa se hoče vlada z vami razgovarjati o sporazumu!« — Dr. Korošec: »Mi bomo glasovali proti vojnomu zakonu, ker smo v stvari proti določilom tega zakona. Vi ste pa glasovali zanj, ker imate dvojne namene.«

Za Jankovićem je govoril bivši minister Joca Jovanović o reškem vprašanju.

Seja je bila zaključena opoldan; prihodnja seja bo jutri.

ODPOR PROTI SRŠKIČEVEM GOVORU MED RADIKALI.

Belgrad, 6. (Izv.) Pred začetkom seje narodne skupščine je bila seja ministrskega sveta, kateri je prisostvoval tudi Ljuba Jovanović. Ljuba Jovanović je protestiral proti včerajšnjemu izzivalnemu govoru ministra Sršića in zahteval, da znova govori kak zastopnik vlade o vladni politiki. Tako je prišlo do današnjega govora Velizarja Jankovića.

Razprava o naknadnih kreditih.

ZAHTEVE POSLANCEV JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 6. (Izv.) Danes se je vršila seja finančnega odbora, ki je razpravljala o naknadnih kreditih ministrstev za poljedelstvo, pošto, šume, trgovino, socialno politiko, agrarno reformo in konstituanto.

V razpravi o kreditih za kmetijstvo je zahteval poslanec dr. Kulovec znatno zvišanje poljedelskih kreditov za Slovenijo, zlasti za nabavo plemenske živine.

Poslanec Kremžar je zahteval od ministra za šume, da se čimprej izvede zavarovanje rudarjev v Trbovljah. Minister je odgovarjal, da je največja zapreka tej zahtevi Trboveljska družba, ki dela velike dobičke, delavcem pa le malo daje, državni kontroli pa se kolikor mogoče iz

Razprava o uradniškem zakonu.

Belgrad, 6. (Izv.) Danes popoldne je zakonodajni odbor izvolil sekcijo za presojno uradniškega zakona in sicer 5 vladnih članov in 5 opozicijskih. Jugoslovanski klub zastopa profesor Sušnik. Za predsednika je bil izvoljen dr. Peleš, za tajnika dr. Moser. Sekcija je takoj začela poslovanje. Nekoliko ostrejša debata se je vnela za član 4., točko 7. zakona, ki ne dovoljuje državne službe onim, ki zastopajo načelo protipravne izpremembe državnega reda. Poslanec Sušnik in prof. Reisner sta zahtevala, da se ta točka črta. Ta predlog pa ni prodr. V nadaljnji debati so predlagali, da se izpremeni samo

posamezne besede te točke in pri sklepanju o enem takih predlogov je vlada doživela mal poraz, vsled česar se bo razprava o tej točki nadaljevala šele jutri.

SOGLASJE V REVIZIONISTIČNI OPOZICIJI.

Belgrad, 6. (Izv.) Današnji beograjski listi javljajo, da obstoje med posameznimi strankami revizionističnega bloka nesoglasja. Po informacijah našega dopisnika so vse te vesti brez podlage.

PROCES PROTI UREDNIKU MATOŠIČU.

Zagreb, 6. (Izv.) Jutri se začne tu proces proti bivšemu uredniku »Hrvatskega Borca« Joe Matošiću.

KONFISKACIJA »SLOBODNEGA DOMA«.

Zagreb, 6. (Izv.) Današnji Radićev »Slobodni Dom« je državno pravdnštvo zaplenilo.

Francosko - belgijska posvetovanja.

Bruselj, 6. junija. (Izv.) Poincaré je danes došel v Bruselj v spremstvu ministrov de Lasteyria in Le Trocqueurja. Popoldne so se začela posvetovanja z belgijskimi ministri.

BELGIJSKE ZAHTEVE.

Pariz, 6. junija. (Izv.) »Matin« poroča iz Bruslja, da bodo Belgiji zahtevali: 1. Dokler traja pasivni odpor Nemčije, se z Nemčijo nobena pogajanja ne morejo začeti, 2. Poruhrje se ne izprazni, dokler Nemčija ne začne resnično plačevati in 3. Zavezniki se povabijo, da sestavijo na Nemčijo skupen ultimatum.

FRANCOSKI ODGOVOR NA NEMŠKE SABOTAZE.

Karlsruhe, 6. junija. (Izv.) Kot odgovor na razne sabotažne akte na zasedenih kolodvorih so Francozi prepovedali nemškim oblastem v zasedenem ozemlju uradno občevanje z nemškimi oblastmi v nezasedenem ozemlju.

Neuwied, 6. junija. Francozi so zasedli več tukajšnjih Kruppovih naprav, ker Krupp noče plačati 20 milijard premogovnega davka.

ANGLEŠKE ZAHTEVE DO NEMČIJE.

Pariz, 6. junija. (Izv.) Tukajšnji krogi smatrajo, da bo Baldwin tudi za Anglijo zahteval njen delež na nemški odškodnini. Zato pa ne bo delal težav glede izpraznitve Poruhrja.

NEMCI VABIJO ANGLEŽE.

London, 6. junija. (Izv.) Odposlanstvo nemške kovinske industrije je povabilo zastopnike kovinske industrije v angleškem parlamentu, da pridejo v Nemčijo in tam ugotove, koliko Nemčija lahko plača.

London, 6. junija. (Izv.) Zgornja zbornica je razpravo o reparacijskem vprašanju na nedoločen čas odgodila.

STAVKE V GOR. SLEZIJI.

Beuthen, 6. junija. (Izv.) Stavke v Gor. Slezijski se širijo.

Preokret v Mussolinijevi politiki

Rim, 6. junija. (Izv.) V političnih krogih se veliko govori o tesnejših stikih med fašizmom in liberalci. Mussolini se je menda prepričal, da z revolucionarnim fašistično-nacionalnim programom ne pojde dalje; zato hoče osvojiti liberalno politiko in ustvariti fašistični liberalizem. V to svrhu je pripravljen sodelovati z liberalci in jim dati nekaj novih mest v vladi. Značilno je, da je te dni naučni minister Gentile prestopil v fašistovski stranko in ob tej priliki izjavil, da je novi liberalizem najti le v fašistovski stranki. Vendar pa je velik del liberalcev še vedno sovražen fašizmu, med temi zlasti Giolittijevci in krog okoli »Corriere della Sera«.

Intendant bivšega cesarja Karla aretiran.

Pariz, 6. junija. (Izv.) Pariška policija je na poziv švicarske policije zaprla bivšega intendanta bivšega cesarja Karla. Obdolžen je velikih goljufij pri prodaji raznih habsburških dragocenosti.

Pariz, 6. junija. (Izv.) Policijsko ravnanje potrjuje, da je na poziv švicarske policije zaprla nekdanjega intendanta bivšega cesarja Karla, barona Steiner de Valmont-a. Podrobnosti policija ne javlja, ker bodo tej aretaciji sledile še druge. Steinerja bodo izročili švicarskim oblastim.

VSTAJA V MAROKU.

Madrid, 6. junija. (Izv.) 7000 Špancev je napadlo pri Tizziassi upornike in jih pognalo v beg. Španec je padlo 45, ranjenih pa je okoli 200.

Morilec saragoškega nadškofa aretiran.

Madrid, 6. junija. (Izv.) Vsi listi objavljajo umor nadškofa v Saragossi in zahtevajo, da oblast krivce strogo kaznuje.

Madrid, 6. junija. (Izv.) V Udebu, mestecu province Saragossa, so prijeli dva moža; eden izmed njih je morilec nadškofa Saldiville.

Saragossa, 6. junija. (Izv.) Potrjujejo se vesti, da je umorjeni nadškof že pred umorom dobil več grozilnih pisem.

RUSIJA ŽELI SPORAZUMA Z ANGLIJO.

Pariz, 6. junija. (Izv.) »Liberté« poroča iz Varšave, da namerava Čičerin, ako se ne bi Krasinu posrečilo v ugodnem smislu skleniti sporazuma z Anglijo, sam odpotovati v London in sicer v spremstvu odličnih strokovnjakov zlasti iz lesnega komisarijata.

Iz zunanje politike.

* Italijanska volivna reforma. Glasom rimskih poročil je kocka zaradi volivne reforme padla. Zadnja dva dni je bil sklican ministrski svet, da poleg drugih stvari reši tudi načrt o volivni reformi, ki pride nato takoj v zbornico. Razprava o volivni predlogi se bo vršila v posebnem zasedanju, ki se skliče za konec junija ali začetkom julija. Kakor hitro bo volivni zakon sklenjen, se zbornica razpusti in razpiše volitve, ki naj se vrše v novembru. Glavni znaki volivne reforme so: enoten narodni volivni kolegij, uporaba večinskega sistema s proporcem za manjšine in državni volivni listek. Glasom rimske »Tribune« bo fašistovska stranka v svojo kandidatno listo sprejela 200 pravih vpisanih fašistov, ostala mesta pa bo pridržala za posamezne prijateljske stranke. Volivnega kompromisa ne bo sklepala s strankami, ampak s posameznimi možmi. Kar tiče ostalih strank, postavijo popolarji svojo lastno kandidatno listo, istotako ustavna opozicija in posamezne socialistične skupine ter končno republikanci. Po mnenju navedenega lista volivna reforma v zbornici ne bo naletela na prehud odpor. Kar tiče popolarov, je izjavil poslanec De Gasperi sotrudniku »Epoca«, da ima stranka za volivno reformo izdelan svoj lastni načrt, ki bistveno odgovarja vladnemu načrtu, a varuje propore. Popolarški načrt predvideva tri slučaje: 1. nobena izmed list ne združi nase dveh petin veljavnih glasov; v tem slučaju se za razdelitev mandatov uporabi čisti propore; 2. ena izmed list dobi dve petini veljavnih glasov; tej listi pripadejo tri petine mandatov, ostali mandati pa se proporcionalno razdele med manjšino; 3. ena izmed list dobi tri petine veljavnih glasov ali še več; v tem slučaju se zopet uporabi za razdelitev mandatov čisti propore. Popolarji torej vztrajajo na propore, hkrati pa iščejo poti, da bi se čim najbolj približali vladnemu načrtu in omogočili kompromis. Za fašiste je značilno, da hočejo na svojo listo sprejeti tudi pristaše drugih strank, da bi tako potegnili nase tudi glasove drugih strank. Iz tega se vidi, da svoje zmage ob bodočih volitvah le niso tako gotovi.

* Italijanski naučni minister o verskem pouku v šolah. Italijanski naučni minister Gentile je v pogovoru s poročevalcem lista »Giornale di Roma« izjavil, da se po vseh italijanskih ljudskih šolah uvede obvezen verski pouk; izvzeti bodo

le otroci, katerih starši bodo izrečno zahtevali, da se oprostijo od verskega pouka. Veronauk bodo podajali v šolah učitelji in učiteljice. Z ozirom na framsonsko, materialistično in drugače protiverško misleče učiteljstvo je minister Gentile menil: »To pozitivistično gibanje z vsemi svojimi postranskimi oblikami je toliko kot premagano. Sicer pa država noče nikomur vsiljevati svoje volje. Kdor čuti, da ne more biti učitelj, naj se loti kakega drugega posla, kjer bo lahko mislil, kar se mu bo zljubilo; šola je pa italijanska in zato katoliška in tu morajo obveljati zahteve italijanskega naroda.« — Te besede italijanskega naučnega ministra naj si zapiše za ušesa tudi naše svobodomiselnost učiteljstvo. Ni šola tu zaradi učiteljstva, ampak narobe!

* Mir s Turčijo je malodane gotov. Dozdaj se je dosegel v Lozani sporazum glede sledečih točk: Mejo med Grčijo in Turčijo tvori črta Talve—Marica. Otok Castellorizo ostane Italiji. Istotako se Turčija odpove vseh pravic do donavskega otočja A d a — K a l é, za katerega naj se prepričata Romunija in Jugoslavija. Judje v Palestini ne smejo imeti nobenih predpravil pred muslimani in se za njih ne sme uvesti poseben režim. Turškim sodiščem se dodelijo inozemski pravni svetovalci, ki bodo nadzorovali sodno postopanje proti inozemcem. Konvencije, sklenjene glede inozemskih pod-

Slabi juristi.

Jugoslovanska demokratska stranka ima med drugimi boleznimi predvsem tudi to, da smatra izvestne resore državne, pokrajinske in mestne uprave za svoj izključni patent. Povsod drugod na svetu vlada v političnem življenju načelo, da se ima vlada v vseh svojih panogah sestaviti po načelih večine ljudstva, na vsak način pa je vsaj lokalna samouprava povsod izraz po volitvah ustanovljene ljudske volje. Samo v naši državi bi po menju demokratske stranke ne smelo tako biti, marveč bi morala demokratska stranka ne oziraje se na ljudsko samoodločbo imeti v svojih rokah najvažnejše upravne zadeve kakor nekak dedni fevd. Tako so zahtevali vedno zase notranje in prosvetno ministrstvo, pri pokrajinski upravi se tudi imajo za predestinirane za izvestne pango, zdaj pa izvedo celo, da morajo prosvetne zadeve ostati za vsako ceno v rokah njihovih pristašev tudi v mestnih občinah, četudi bi imeli demokratije v njih manjšino! Tako izgleda demokratizem »demokratske« stranke.

Sedanja ljudska večina na ljubljanskem magistratu je izvolila za mestni šolski svet svoje zastopnike in istotako svojega zastopnika v višji šolski svet kakor jih je izvolila v vse druge korporacije, v katerih je zastopana. To je čisto samo po sebi umevno, ker bi bil največji nesmisel, jih je izvolila v vse druge korporacije, v raznih korporacijah ljudje, ki so bili izvoljeni od prejšnjega zdaj ne več obstoječega občinskega zastopstva in ki ne uživajo več zaupanja večine mestnega prebivalstva. To načelo je splošno priznано in ne more nihče dvomiti o tem, da je tudi v duhu zakonodajalca.

Na to edino logično stališče se je postavila zdaj tudi pokrajinska uprava, ki je odbila tozadevno neutemeljeno pritožbo demokratske manjšine občinskega zastopa. Vlada izreka popolnoma pravilno stališče, da so od občinskega sveta izvoljeni za-

stopniki le izvršitelji javnopravne dolžnosti napram občinskemu svetu, ki jih je določil za svoje zastopnike, in da torej traja njihova funkcijska doba le toliko časa, dokler traja funkcijska doba občinskega sveta, ki jih je izvolil.

Res je sicer, da zakon zastopniku občine v višjem šolskem svetu določa poslovno dobo 2 let, zastopnikom v mestnem šolskem svetu pa 6. Toda to more imeti smiselno veljavo samo v slučaju, da se v tem času ne izvrši izprememba občinskega zastopa, ker bi sicer zastopniki občine v teh korporacijah v slučaju izvolitve drugega občinskega zastopa ne zastopali in ne predstavljali nikogar več razum — sama sebe, oziroma nič več ne obstoječega bivšega mestnega zastopstva! Da zakon nima namena za določitev funkcijske dobe omogočiti takega bedastega položaja, bo pač vsakomur jasno.

* Ogrske priprave na volitve. Kakor poročajo iz Budimpešte, se vrše na Mažarskem priprave na volitve na pristen mažarski način. Uradni organi brišejo iz volivnih list vse volivce, ki so kakor koli na sumu, da drže z opozicijo. Samo budimpeštanski magistrat je črtal iz prejšnje liste 140.000 volivcev (skupno število volivcev v Budimpešti znaša 350.000!).

* Romunski kralj potuje v Varšavo. Romunski kraljeva dvojica odpotuje okoli 24. t. m. v Varšavo v spremstvu ministrskega predsednika Bratiana in vojnega ministra.

stopniki le izvršitelji javnopravne dolžnosti napram občinskemu svetu, ki jih je določil za svoje zastopnike, in da torej traja njihova funkcijska doba le toliko časa, dokler traja funkcijska doba občinskega sveta, ki jih je izvolil.

Res je sicer, da zakon zastopniku občine v višjem šolskem svetu določa poslovno dobo 2 let, zastopnikom v mestnem šolskem svetu pa 6. Toda to more imeti smiselno veljavo samo v slučaju, da se v tem času ne izvrši izprememba občinskega zastopa, ker bi sicer zastopniki občine v teh korporacijah v slučaju izvolitve drugega občinskega zastopa ne zastopali in ne predstavljali nikogar več razum — sama sebe, oziroma nič več ne obstoječega bivšega mestnega zastopstva! Da zakon nima namena za določitev funkcijske dobe omogočiti takega bedastega položaja, bo pač vsakomur jasno.

*Jutro« to tudi dobro čuti, zato se trudi dokazati, da zastopniki, ki jih izvoli občinski svet v imenovanu korporaciji, niso zastopniki občinskega sveta! Član višjega šolskega sveta da je zastopnik staršev, člani mestnega pa zastopniki vzdrževalcev šole, torej občine kot take, ne pa občinskega sveta! Ta pa je čisto bosa. Kajti starši in vzdrževalci šole, to je vsi davkoplačevalci brez izjeme, naj so starši ali ne, ne volijo teh zastopnikov sami, marveč jih voli občinski svet, s čimer je samo po sebi rečeno, da občinski svet v tem slučaju ravno tako kakor v vseh drugih funkcijah kot izvoljeni opolnomočeni organ mestnega prebivalstva, ki mu poverja zastopstvo svojih interesov kjerkoli in koderkoli. Sicer bi občinski svet sploh ne imel nikakega smisla.

*Slovenski Narod« se je seveda radi pravnega vladnega tolmačenja zakona tudi razburil. On se ne opira toliko na paragrafe, ampak po svoji žandariski navadi pozivlja osrednjo vlado, da ne dovoli, da bi se »klerokomunistična« večina polastila režima v Ljubljani, ker sicer preti nevarnost — obstoja države. »Narod« menda ne ve, da »klerokomunistična« ve-

čina itak že čisto pravilno in zakonito upravlja Ljubljano, ne da bi se bila podrla država. In če ima občina zakonito besedo povsod, kjer ji gre, jo bo pač imela tudi v šolskih zastopih, pa naj bo to demokratom všeč ali ne. Stari denuncijant »Narod« pa naj pove, kakšno državi škodljivo dejanje je zagrešil sedanji občinski svet ljubljanski, ali se ni vedno ravnal po zakonu in varoval interes ter ugled države, kolikor se to tiče njega? Seveda »Narod« ne bo mogel nihesar dokazati, ker je laž s tem listom in njegovo »stranko« bistveno združena.

Vpitje, da je »narodno edinstvo« ogroženo, če se bo moralo umakniti par gospodov demokratov iz mestnega in višjega šolskega sveta, pač ne bo imelo nobenega učinka. Umaknili se bodo enostavno tisti, ki nikogar več ne predstavljajo in ki so mislili, da so na svoje sedeže prilimani. Druga nesreča pa se ne bo zgodila, o tem smo prepričani mi in vlada najbrž tudi. Bilo bi res smešno, če bi že vsaj demokrat, ako mu kdo na kurje oko stopi, smatral za ogroženo »državno edinstvo.«

Politične vesti.

+Vse, kar je prav! Zadnji čas je, da je vlada zaceila razpuščati teroristična društva »Orjune«, ki so največji škodljivci našega naroda. Vsako brutalno sredstvo proti drugim narodnostim izrabljajo po vsem svetu razprezene agencije tlačiteljev našega rodu v Avstriji in Italiji in z njimi prikrivajo svoja stokrat večja nasilstva proti našim sorojakom. Mi zato ne obsojamo terorističnih aktov samo načeloma, ampak tudi s stališča dobroti našega naroda, ker se zavedamo, da je nacionalen zločin, dati iz rok najmočnejše moralno sredstvo, ki je imamo proti tlačiteljem našega življa v sosednih državah. To je itak zadnje sredstvo, ki je imamo državljanji. Vlada pa ima druga in uspešnejša sredstva na razpolago, ako jih hoče le uporabljati. SMO pa tudi načelno za ravnopravnost drugih narodnosti, tudi Nemcev. Nikakor pa ne bomo trpeli, da bi se pod zaščito ravnopravnosti nadaljevalo raznarodovanje našega naroda. Zato dajemo prav nemškemu poslancu Schauerju, ki v »Cillier Ztg.« bere lekcije »Orjuni« zaradi napada nanj, zavračamo pa najodločnejše njegove trditve, kakor da bi bile v Avstriji oblasti postopale proti Nemcem v zaščito Slovencev. Take storije lahko pravi ljudem, ki niso sami videli in občutili protislovenskega režima v Avstriji. Naj se le obrne na svoje koroške sorojake in jih vpraša, koliko »svetbode« v kulturnem življenju, predvsem v šolstvu da življajo tamošnji naši slovenski rojaki. Ko je bil slov. posl. Poljanec brutalno napaden od Nemcev, ni bilo nobenega Nemca, ki bi bil to kulturno sramoto Nemcev obsodil, kakor smo obsodili mi sramotno dejanje »Orjune«. Ta je bila v Jugoslaviji kaznovana, koroški napadalc pa ne! In s tem, mislimo, so dobili pri nas Nemci zadoščenje. Zato je tudi popolnoma odveč, ako zahtevajo Nemci odstavitve ali premeščenje pujskega okrajnega glavarja, ki napadov Orjune ni povzročil — ne odbraval. Na naši narodni meji nam ne bodo zgolj iz nacionalnih motivov predstavljali okrajnih glavarjev tisti, ki so prejšnja leta mrevarili naše ljudstvo.

+ Izjava krajevnega odbora SLS »Ptuj« glede dogodkov ob 60 letnici nemškega pevsk. društva. 1. Glavno krivdo na nasilnostih Orjune, v kolikor so se izvršile, nosi vlada, ki je odobrila društvena pravila, katera dovoljujejo uporabo vseh sredstev — tedaj tudi brutalne sile — kar

Na Himalajo in Čomolungmo.

(Dalje.)

Dve »poti« sta vodili proti Čomolungmi, dve vzporedni dolini, severna Karta in južna Kama.

a) Najprej so se preiskovalci lotili doline Kama. Zopet so čutili pravilno deželico himalajsko, ki je tako mogočena, da kaj tako lepega dotlej še niso videli. Mogočne stene ob strani in koncu doline se gigantsko zavihte proti nebu, ena lepša ko druga. Med temi skalnimi stebri pa visle ledeniki, ki so tako divje razkosani v osti in stolpe, ki tako drzno vise čez robove, da skoro neprestano treskajo v globine ledeni plazovi kakor grom.

V daljavi in nedosegljivi višavi pa posmehljivo vabi prelepa bela glava gorã kraljice. In čudno: prav med temi ledeniki rastejo kakor lepi venci najlepše jelke in breze! Preproge cvetočih trat so pogrnjene prav do ledu, encijani vseh vrst in barv jih krase kakor pestra vezzenina. Ko so Angleži jeseni to dolino zapuščali, ki so jo tolikokrat obiskali, so pa bili jeseni in čišmini odeli v škrlat, trate pa pozlačene, vse pa zaprto v temne gozdove prastarih velikanskih jelk.

Proti južni strani doline Kama, torej že na pobočju Čomolungme je flora še bolj bujna. Rasto brinjeva drevesa v obsegu 6 metrov, prve večje pa se začno v višini 15 do 18 metrov. Nekoliko nižje raste srebrna jel-

ka z do 30 m visokimi drevesi, ki imajo do 7 m obsega. Še nekoliko nižje v višini 3000 metrov pa krase pobočje do 50 m visoke jelke, vmes pa rododendron, ki širi opojno vonjavo.

Še eno stvar je vredno omeniti v tej dolini. Že na koncu doline boli na južno stran kipi v nebo vrh Makalu, ki po lepoti skoro prekaša samo Čomolungmo. Njegove stene so tako divje strme, da na njih komaj more sneg obviseti, saj kakor iz tal zrasto 3300 metrov visokol!

b) Druga ekspedicija pa je skoraj istovrstno preiskovala dolino Karto. Dognali so, da je sam in da se strani mogoče priti na vrh in sicer čez sedlo Lakpa ali pa od severne čez ledenik Rongu. Ker so vsi drugi poskusi na zahodu, severu in jugovzhodu ostali brezuspešni, so se odločili za to smer. Po dolini seveda tudi tukaj ni bilo mogoče priti na vrh, pač pa po 3 slemenih, ki štrle iz večnega ledu in ki se končno strnejo v najvišji vrh zemlje. Pa še od teh je prišlo v poštev le severovrh odno slemena, ki je sicer tudi grozno v spodnjem delu do ramena, od tam dalje pa položno.

Vse to so zdaj vedeli, pa kaj pomaga, ko je poletni monsun začel razkazovati svojo divjo moč in izlival toliko dežja in snega, da niso mogli zaenkrat nihesar drugega storiti ko čakati. Šele začetkom septembra so mogli priti v zgornji konec Karto in postaviti taborišče v višini 5180 m; bili so pa tudi tukaj sredi cvetja, dasi ga je skoraj vsako

noč pokrnil sneg! Vkljub viharju so postavili še drugo taborišče pri 6100 m na solnčno skalo med dvema lednikoma, pa bilo je dosti cvetja in še več — podgan! Le čudno, od česa v taki višini žive! In še več: našli so tudi sledove zajcev, lisic, volkov! Vreme je bilo seveda čisto himalajsko: noči bridko mrzle, dnevi pa topli, celo vroči. Prav kruto pa je s potniki postopalo solnce: kakor vampir je izsesavalo moč in jim grozilo s solnčarico, medtem ko so noge obenem skoraj zmrzovale na ledenih tleh!

Z velikim trudom so spravili nekaj provianta na sedlo Lakpa. Zlasti 20. sept. je bil težaven, ker je bil sneg mehak in suh ko moka, da niso prišli do varne in trdne stopinje; 3 kuliji so se morali vsi izmučeni vrniti že po poti; drugi pa so na sedlu odložili bremena in tudi šli nazaj.

Prišel je odločilni 22. sept. Šest Angležev je z nosači prodiralo na sedlo, pa mrz je bil vsled burje tako strupen, da so vsi silno trpeli; zlasti od severozahoda čez sedlo sem je bril pravi vihar. Vkljub temu pa so se utaborili na ledu, da prenoče. Toda, kje je še vrh in kako strm, strm! Vsi trudni so zlezli v spalne vreče in še spali za silo.

Ko so se zbudili, je pa Čomolungma žarela v jutranjem solncu, da je bila vsa v ognju, pa je novega ognja dala tudi turistom. Najprej so morali 350 m navzdol na vzh. Rongburški ledenik; bila je to naporna pot. Potem pa je slo »pet kvišku« skoraj globoko sneg, ki je ležal na ledniku. Sredi snega so prenočili. Od treh strani so bili zavarovani,

v pravem zatišju, pa vendar niso počivali kakor so upali, ker divji vetrovi so bili tako mrzli in tako besni, da jim niso pustili spat, še celo šotor so jim odtrgali; le Mallory je spal.

Zjutraj jih pelje pot dalje čez sneg in led do skalnega slemena in opoldne so bili na živi skali, toda do vrha je še 2000 m! Vendar blizu cilja so bili, saj v navadnih razmerah to ne vzame turistu več ko 5 ur. Toda večji sovražnik se je zarotil, da jih ne pusti na vrh, saj letos še ne. Bil je to severozahodnik! S tako besno silo jih je začel bičati, da so njegove sunke občutili kakor udarce krepkih pesti. Razburkal je sneg in ga v groznih vrtincih nosil čez slemena in vrhove, da se jim je zdelo, kakor sredi strašnih oblakov in dima, da jim je jemalo sapo, vid in glas.

Bilo bi torej nespametno v takem vremenu nadaljevati pot in njihova gotova smrt. Zato so se odločili, da se vrnejo, ker ni bilo pričakovati, da bi vihar odnehal. Saj za enkrat so dosegli veliko: dognali so, da je mogoče priti materi zemlje na belo glavo in spoznati tudi pot do nje. Vrnili so se torej na sedlo Lakpo, od tam v Karto, potem pa po planotah na vzhod dalje in dalje in 24. okt. so bili spet v Dardžilingu.

Dragoceni so bili uspehi te 5 mesecev trajajoče ekspedicije: koliko lepih kart, fotografij ter cooloških, botaničnih in geoloških podatkov, pa bogatih izkušenj

(Konec sledi.)

nasprotuje ustavi in principom pravno urejene države. 2. Ptujski dogodek ni popolnoma identifikirati z delovanjem Orjune, ampak treba ga je presojati tudi z zgodovinsko narodnega stališča (ptujski dogodki 1908 in 1914), po katerem bi bila morala belgrajska vlada v konkretnem slučaju tudi svoje odredbe izdati, varujoč seveda pri tem princip pravice in enakopravnosti. Mislimo, da ptujski dogodek ni nudil najprimernejšega povoda, da se je ukinilo delovanje mariborske in ptujške Orjune. Primernejši in bolj utemeljen povod so nudili dogodki v Mariboru in Slov. Bistrici. 3. Že v »Spomenici ptujskih Slovencev«, ki smo jo tudi mi podpirali, smo naglašali, da smo načelno nasprotniki brahijalne sile napram mnogoletnemu tlačitelju. Ravnaoč se po teh principih, ne moremo odobravati kršitve v spomenici izraženega načela, kar tudi otežuje skupno smotreno narodno delovanje.

Naša davčna reforma.

Hilarij Vodopivec, načelnik finančnega ministrstva.
(Konec.)

V drugi etapi bi se uvedla za fizične osebe na vsem ozemlju naše države dohodnina po edinstvenih načelih, t. j. v Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini bi se uvedel ta davek na novo, v Sloveniji, Dalmaciji, Hrvaško-Slavoniji in Vojvodini pa, kjer je dohodnina že poznana, bi se zamenjali sedanji zakoni z edinstvenim zakonom za vso državo v toliko, da bi se posebno v materialno-pravnem pogledu vnesla v ta novi zakon načela enega izmed najmodernejših zakonov te vrste, t. j. italijanskega zakona z dne 24. novembra 1919, toda z nekaterimi izpremembami, kakor bom to kasneje zadržal.

Dohodarina po italijanskem zakonu se sestavlja iz dveh delov: iz normalnega davka od dohodka in iz dopolnilnega davka in sicer: dohodek iz kapitala (kategorija A), dohodek iz kapitala in dela (kategorija B), dohodek iz dela (kategorija C) in dohodek iz plač in pokojnin, katere izplačujejo država, pokrajine, občine, javne dobrodelne ustanove, javni šolski zavodi in znanstvene korporacije. Stopa normalnega davka so odstotne in sicer za kategorijo A — 18%, za kategorijo B — 15%, za kategorijo C — 12% in za kategorijo D — 9% od čistega dohodka. Komplementarni davek, kot korektiv normalnega davka je progresiven z 1% do 25% od čistega dohodka (25% pri letnem čistem dohodku od 2.500.000 lir i čez). Da ne bo nesporazumov, pripominjam, da so davčne stope tako visoke iz razloga, ker so se z oživetjenjem tega zakona ukinili vsi dotodanj objektni davki po dohodkih in je torej dohodarina edina neposredna davščina, ki se plačuje v Italiji. Jaz ne bi predlagal, da se italijanski zakon enostavno uvede pri nas v gornji konstrukciji, ampak bi predložil, da se v principu osvoji gornja razdelitev dohodka na kategorije (v kategorijo D uvrstil bi jaz vobče vse službene dohodke, toda progresijo bi jaz priporočil pri normalnem davku, slično kakor je to izvedeno pri lestvici naše sedanje dohodnine. Na te davčne stope bi udaril korektiv v obliki odstotne doklade po kategorijah in to v kategoriji A (dohodek iz kapitala) z najvišjo, v kategoriji B (dohodek iz kapitala in dela) z nižjo, v kategoriji C (dohodek iz samega dela) s še nižjo doklado; dočim bi se na dohodek iz kategorije D (dohodek iz službenega odnosa) odmeril samo normalni progresivni davek brez korektivne doklade. Se razume samoposebi, da bi se te korektivne doklade iz tehničnih razlogov izražale že pri davčnih ključih za posredne kategorije. Pri dohodkih iz dveh ali več kategorij, bi se odmera dohodnine izvršila po proporcionalnem načelu.

Ker bi se v mojem načrtu korektiv za fundirani dohodek izražal v povišanih stopah, bi se istočasno z vpeljavo tega davka ukinil davek na imovino, ki se sedaj odmerja v Vojvodini, Hrvaški in Sloveniji kot korektiv od fundiranega dohodka.

S tem bi bila izvršena druga etapa, z uporabo tega novega, edinstvenega zakona v vsej državi pa bi se moglo pričeti šele leto dni po njegovem razglasenju, da bi uradniki — posebno v onih krajih, v katerih je danes dohodnina še nepoznana — imeli možnost da proučijo novi zakon in da se upoznajo z njegovimi načeli ter da bi se mogle pravočasno izvršiti vse potrebne tehnične priprave za redovito uporabo; ta odmor je neobhodno potreben, ako nečemo doživeti neprijetna razočaranja.

Kot tretjo etapo bi priporočal formalno-pravno izenacanje objektivnih davkov od dohodka, t. j. edinstveno postopanje v pogledu oblike in predaje davčnih napovedi, edinstveni predpisi za odmerjenje in plačevanje davkov, edinstvena sestava davčnih komisij itd. V tretji etapi — ako ne že poprej — bi se uredilo v vsej državi ustrojstvo davčnih oblastev po edinstvenih načelih.

V četrti etapi, kadar bi se dohodnina vživela v vsej državi, bi se mogli ukiniti vsi objektni davki po dohodku in bi ostala sama dohodnina kot subjektivni davek o celokupnega dohodka, vsekakor s toliko povečanimi stopami, da bi se dosegel finančni uspeh, ki bi odgovarjal vsoti vseh ukinjenih davkov v skupno z dohodnino. Samo davek od podjetij, katere so obvezna, da javno polagajo račune, bi ostal še dalje, toda čisti dobiček od zemljišč in poslopij, ki je zdaj obdavčen z zemljarino in hišnino, se ne bi več izločeval iz davčnega temelja.

Na ta način bi po etapah došli koncem do onega davčnega sistema, kateri edino odgovarja modernemu naziranjju in socialnim načelom, in ker se samo s subjektivnim davkom od čistega dohodka more doseči cilj, katerega je naša ustava postavila v členu 116, da se namreč davek plača po davčni moči in progresivno, bi bilo udovoljeno tudi temu najvišjemu zahtevu. A dosegli bi še nekaj: vsled ukinjenja tolikih vrst davkov, bi se naša finančna uprava pocenila, ker bi se delo davčnih oblastev znatno zmanjšalo in bi se mogla vsled tega izvesti velika redukcija uradništva. To bi bil — po mojem načrtu — program naše davčne politike.

S tem svojim člankom sem hotel na podlagi svojih mnogoletnih izkušenj v davčni službi še pravočasno opozoriti na neprimliko, katere bi se pojavile za našo finančno upravo in za državno blagajno, ako bi se tako obširna davčna reforma izvedla na en mah, a podal sem tu smeri, po katerih bi se naša davčna reforma — z ozirom na naše današnje razmere — mogla provesti v etapah z gotovim uspehom in brez posebnih težkoč in stroškov. Kar je pa glavno, finančni uspeh bi se izražal že v proračunskem letu 1923/24.

Dnevne novice.

— **Profestiramo.** O ukrepih in odlokih višj. šol. sveta smo čuli pre mnogo pikrih sodb in pritožb, da se ne odlikujejo po globoki zamišljenosti in tudi ne po taktosti prav navadnih državljanov. A molčali smo, ker smo se tekem časa prepričali, da bi bil vsak opomin zaman in ker smo še danes trdno verjeti, da se sme vsak človek osmešiti toliko, kolikor sam hoče. Uvideli smo pa tudi, da si nekateri gospodje naše višj. šol. oblasti ne upajo misliti samostojno, ker morajo vedno paziti s strahom na to, kaj poročé Belgrad ali pa gospodarji Učiteljske tiskarne v Ljubljani, drugi pa samostojno misliti ne morejo, ker jim to od narave ni bilo dano. A naj ti gospodje kažejo v svojih odlokih svojo »pedagoško silo« na ta ali oni način, eno pa moramo zahtevati od njih — in to je edino, kar od njih zahtevati moremo — da ne zagroše nobene neumnosti, kakor so to storili v odloku št. 5751 z dne 24. V. t. l., s katerim opozarja višj. šol. svet, da je izšla v Učiteljski tiskarni 207 strani obsegajoča knjiga pod naslovom: »Stalez šolstva in učiteljstva v Sloveniji«. Sestavlil in izdal višj. šol. svet v Ljubljani. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Ko odlok pove vsebino knjige in jo prav gostobesedno pohvali, kakor da bi bil višj. šol. svet agencija Učiteljske tiskarne, se povzpne do bedastega ukaza, da mora nabaviti to knjigo vsaka šolska oblast, vsako šolsko vodstvo in ravnateljstev in poda tudi navodilo, kako je postopati pri nabavi te knjige. Mi seveda nimamo prav nič proti temu, da je knjiga zagledala beli dan. Ali proti temu moramo protestirati z vso odločnostjo, da je šolska oblast zagrešila brezprimerno impertinenco z aukazom, da mora to knjigo nabaviti vsaka, tudi zakotna ljudska šola iz denarja, ki ga daje na razpologo v določene svrhe avtonomna krajna šolska oblast. Knjiga je navaden šematizem in nima niti lep slovne niti pedagoške vrednosti in zato naj potrosi vsaka šola in morda vsako leto — 108 K. Opozarjamo s tem naše poslance na ta famozni odlok. Gospodom pri v. š. sv. pa svetujemo, če se hoče kdo zopet pripravljati na kako zasebno agentsko službo v tej ali oni stroki, naj prakticira na svoj račun, ne pa na račun našega že itak izmozganega slov. ljudstva, v katerega eksistenco saj ta ali oni izmed gospodov višj. šol. sveta morda vsaj nekoliko še verjame.

— **Ekslozija in požar v Kamniku.** Včeraj ob enajstih dopoldne je eksplodiral v tovarni za barve Bahovec-dedič kotel, v katerem je preizkušal inženir in kemik Glaesener sestav in spojino kemikalij. V hipu je ogenj preplaval prostore laboratorija. En delavec se je v dimu ves zbehal in bi bil zašel v gotovo smrt, da ga ni inženir Glaesener otel. Bežala sta po temnem hodniku in se zatekla pred plameni v sobo, odkoder ni bilo druge rešitve, kakor da sta skočila skozi okno. Inženir Glaesener (Belgijec) si je pri skoku zlomil nogo in so ga prepeljali v Leonišče. Tovarna je pogorela.

— **Okrožni agrarni urad v Murški Soboti ukinjen.** Minister za agrarno reformo je s svojim rešenjem od 16. maja

t. l., št. 16.044, ukinil okrožni agrarni urad v Murški Soboti kot nepotreben. Delokrog tega urada preide na okrožni agrarni urad v Mariboru. Urad v Murški Soboti ustavi svoje delo s 15. julijem tega leta.

— **Vojaška žrtev.** Zvedeli smo za slučaj: 20 letni Avgust Brandšteter, sin delavskih staršev iz Ljubljane, po poklicu fotograf in edina nada svojih staršev za stara leta, se je začetkom maja zdrav in čil odpeljal v Belgrad, da nastopi svojo vojaško službo. Uvrščen je bil v 18. pešpolk, II. četo, I. bat. in nastanjen na Banjici pri Belgradu. Okoli 20. maja je došlo Brandšteterjevi omoženi sestri in Ljubljano ekspresno pismo, v katerem Avgust naznanja, da je bil koj prve dni v vojašnici okrađen. V času, ko so odšli rekruti na vežbe, mu je nekdo vionil v dobro zaklenjen kovček in mu ukradel 180 Din. gotovine, vso civilno obleko in sploh vse, kar je imel v kovčku. Revez je ostal v tujem kraju brez vinarja, tako da niti ni mogel domov pisati. Moral je pa brezpogojno plačati za pranje perila in prispevati za metle, sveče in kar si morajo vojski še sami kupovati. Da zadosti temu, je svoj preddel svoje itak ne preblich menažel. V tem je bil pa že obolet na ozemlju in malariji. Stradanje je zlomilo še ostalo fantovo odporno moč in še predno so se njegovi domači prav zavedli, v kakem položaju se nahaja Avgust, je došlo iz Belgrada brzojavno uradno poročilo, da je Avgust umrl! To je bilo 3. junija, ravno mesec dni po njegovem odhodu k vojakom. Lahko si je misliti, kako strašen udarec je to za družino. Z največjimi žrtvami je mati začasa vojne, ko je ostala sama z mnogimi majhnimi otroci, poskrbela, da se ji sin izuči v obrti, v kateri bi lahko kmalu postal samostojen in bil potem ostali družini v oporo. Sedaj je pa na en mah vse uničeno in nadepolni mladenič že trohni v zemlji. Gotovo je, da smrt ne prizanaša niti mladosti, toda tu je jasno, da so zakrivila prezgodnja Brandšteterjeva smrt slabe razmere v vojašnici na Banjici. Prvič bi se ob rednih razmerah ne kmelo zgoditi, da vojak oboli na revmatizmu — proti malariji se je težje zavarovati; ako pa že oboli, potem naj se koj ob nastopu bolezni odpošlje na zdravljenje v bolnišnico. — O Avgustu Brandšteterju, ki je še 24. maja pisal staršem pismo, kjer toži, da je bolan, pa je sporočil njegov tovariš, da so ga odnesli v bolnišnico, ko mu že nobena roka ne noga ni rabila. Drugič pa tatvina v vojašnici! Fant gre na vežbe, a v tem času mu tovariši, ki ostanejo doma, vlomijo v kovček in ukradejo vso revno imovino! Potem pa ni nikogar, ki bi poskrbel, da bi fant dobil svoje stvari nazaj ali pa primerno odškodnino. To so nevzdržne razmere. Naj bi obžalovanja vredni slučaj Avgusta Brandšteterja vzpodbodel merodajne kroge, da nadaljujejo delo za izboljšanje razmer v armadi. Take nepotrebne žrtve morajo popolnoma izostati.

— **Še enkrat Zdravstveni odsek.** Pisal sem zadnjič o Zdravstvenem odseku in kralju Tutankamenu. Kralj Tutankamen je plaval v zlatu in demantih, živa priča nam je lord Carnarvon, ki je izkopal njegov skalnati grob tam doli pod nilskimi palmami. Krasno kraljestvo, Zdravstvenih odsekov pa v njegovem še ni bilo, živel je 3000 let prej kot so ljudje izumili odseke. Povedal sem tudi, kaj so rekli Tutankamenov oče, ki so vihтели lotusovo šibo, če so ljudje godrnjali. Kakor v Karlovih Varih in povsod drugod, je dobil tudi v Rogaski Slatini pod Avstrijo vsak zdravnik, ki se je hotel naseliti, takoj brez vsake kvalifikacije naslov »Kurarzt«, zdaj se imenujejo »kopalški zdravniki«, kar je prosti prevod. V Jugoslaviji ni nobenga zakona, ki bi stari avstrijski zakon predrugačil, zahtevanje kvalifikacije po Zdravstvenem odseku je tedaj nezakonito. Kopalški zdravniki v Rogaski Slatini imajo dobre kvalifikacije, pa čisto druge, so internisti itd., kvalifikacije za kopalškega zdravnika (balneoterapevta) pa nima nobeden. Če se pa vzame jugoslovanski zakon o specialistih, je ta jasen. Zakon zahteva, da mora zdravnik, prej ko je začel s svojo prakso v Rogaski Slatini dve leti v stroki, t. j. v kakem drugem kopalšiču prakticirati, to je kvalifikacija. N. pr. državni kopalški zdravnik dr. Kolterer nima kvalifikacije, tedaj ni balneoterapevt (kopalški zdravnik) po zakonu o specialistih. Pa tudi nikdo drugi izmed kopalških zdravnikov v Rogaski Slatini nima kvalifikacije. Nikdo je nima, od mene jo pa gosp. sanitetni šef dr. Katičić zahteva. Od kod dvojna mera? Ali ni nobene oblasti v Jugoslaviji, da bi prisilila dr. Katičića, da deli pravico za vse zdravnike v enaki meri, da nobenega ne zapostavlja? Ali naj molčim, ali naj trpim skodo, da me dr. Katičić batina po svoji dragi volji, po macedonsko? Slovenska javnost ne ljubi dvojne mere, ta bo sodila in obsodila macedonsko uradovanje, prenešeno v Slovenijo. DR. PEČNIK.

— **Zvišanje poštnih pristojbin v Nemčiji.** Poštnje pristojbine v Nemčiji se bodo s 1. julijem t. l. petkrat povišale.

— **Občni zbor Okrajne kmetijske zveze in polj odbera SLS za novomeško okolico se vrši neprekinjeno v ponedeljek 11. t. m. ob 10. uri dopoldne v Rokodolskem domu v Novem mestu, na kar ponovno opozarjamo in vabimo žlane krajevnih KS in naše zaupnike. — Načelstvo.**

— **Posebni vlak Ljubljana-Praga iz nazaj se pripravlja za prvo polovico septembra, da bode vsakdo mogel obiskati tudi jezenski praški velesojem. Vožnja bo po Jugoslaviji za polovično ceno, po Čehoslovaki pa 33 procentni popust. Za vizumsko ugodnost, stanovanja v Pragi itd. bo preskrbljeno. Podrobnosti o tem izletu se še objavijo, vendar pa se slavno občinstvo naproša, da že sedaj začne s prijavi. Posebno razna trgovska in obrtniška združenja in korporacije opozarjamo na ta vlak. Prijave sprejema in daje pojasnila Urad Ljubljanskega velesoja v Ljubljani, Telefon int. 140.**

— **Povodom društvenega dne Rdečega križa sta pristopila kot stalna člana g. polkovnik orožniške brigade Drag. Dragič in njegova soproga Irena Dragič.**

— **Kat. slov. izobr. društvo in pevski odsek »Veneček« v Hrušici priredita v nedeljo dne 10. t. m. izlet k Sv. Primožu pri Kamniku. Braško vabimo vse somišljenike prijatelje in prijateljice. V slučaju slabega vremena se preloži ta izlet na poznejši čas.**

— **Senčur pri Kraju. Tukajšnja deklšaka Marijina družba priredi v nedeljo dne 10. junija 1923 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani lepo, vzgojno predstavo »Goslarica naše ljube Gospe«. Kot uvod bo zapel pevski zbor več lepih, novih pesmi; na sporedu je tudi deklaracija v petju »Črni Marijin otrok«. Vljudno vabimo k prireditvi vse sosedske Marijine družbe, vsa naše prijateljice in prijatelje katol. organizacij.**

— **Potnine eskurendnih učiteljev, varoučiteljev in učiteljic ženskih ročnih del.** Višji šolski svet razglša: Glasom odloka pokrajinske uprave za Slovenijo, odd. za prosveto in vere z dne 19. maja 1923, št. 1940, je ministrski svet s sklepom dne 7. marca 1923, D. R. št. 27985, dovolil kredit za potnino eskurendnih učiteljev, varoučiteljev in učiteljic ženskih ročnih del za čas od 1. julija 1922 do 30. junija 1923. Da bo mogel višji šolski svet potnino za označeni čas nakazati, naj prizadeta učna oseba takoj predloži izkaze dejanskih potov od 1. julija 1922 do 30. junija 1923. Izkazi morajo imeti naslednje podatke: a) število potov (tja in nazaj se naj šteje za eno pot); b) razdaljo med uradnim sedežem (bivališčem in šolo, na kateri je učna oseba učila, v kilometrih); c) kakovost poti (ali je večinoma ravna in lepa, ali strma in slaba); d) ali je učna oseba učila samo pol dneva, če je razdalja manjša kakor 5 km. Izkaze naj potrdi šolsko vodstvo, v slučaju pa, da je prizadeta učna oseba šolski voditelj, okrajni šolski svet. Vsi izkazi se naj pošljejo neposredno računovodstvu delegacije Fin. ministrstva, odd. za pokrajinsko upravo, odsek II. (poslojje pokraj. uprave). Posebnega razpisa višji šolski svet ne bo razpošiljal, zato naj prizadeti uradi in učne osebe vzamejo razglas na znanje. Predsednik: dr. Stanko Bevk, l. r.

— **Šola in dom.** Minulo soboto je zborovalo v Zagrebu društvo staršev šolske mladine ob sodelovanju učiteljstva. Došlo je do precej ostrih nastopov med starši in pedagogi, katerim prvi očitajo politiko-vanje v šoli. Splošno se je naglašala potreba, da šola in dom pri vzgoji mladine sodelujeta, mnenja so bila različna le glede načina organizacije staršev. Dočim so eni za centralno organizacijo vseh staršev v enem samem društvu, naglašajo drugi, da so boljši roditeljski sveti po posameznih zavodih, ker se starši navadno zanimajo le za tiste zavode, katere pohajajo njihovi otroci. Do sporazumnih sklepov na zborovanju ni prišlo.

— **Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika v Kočevju za letno plačo 2000 Din.** Interesentje se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

— **Kupimo opalograf že rabljen.** Ponudbe z označbo velikosti in cene na naslov: Telo-vadni odsek »Orek« v Šmarjeti, Dolenjsko. 3396

— **Koliko popije Belgrad.** Meseca aprila t. l. so v Belgradu izpili 676.930 l piva (22.563 l na dan), 489.249 l vina in 114.407 l različnega žganja. Vrhtega 111.758 l sodavice. Belgrad je torej zelo željno mesto.

— **Pred 75 leti se je pričel Slovanski kongres.** Dne 2. junija 1848. l. — pred 75 leti — je bil odprt v Zofinskem otoku slovit Slovanski kongres. Duša rečene kongresa, ki je pomenil obrambo proti velenemški in velemažarski ideji, je bil Frančišek Palacky.

— **Papež in mednarodni ženski kongres.** Po sklepu mednarodnega ženskega kongresa v Rimu so želele vdeleženke avdiencie pri papežu. Pij XI. je pa sprejem odklonil z utemeljitvijo, da se je kongres pečal s političnimi vprašanji, nasproti katerim papež nikakor noče zavzeti stališča.

— **Konec Kijevo-Pečerskega samostana.** Iz Varšave poročajo, da so sovjetske oblasti zatvorile Kijevo-Pečerski samostan, najstarejši ruski samostan, znan po dragocenih bizantinskih freskah iz XI. stoletja in podzemeljskih katakomb, kjer počivajo svetniki. Sovjetski časopis na kratko poročajo, da se preuredi cel razsežon samostan v muzejsko mestec in da so dela pričeta. Podrobnosti še niso znane.

štajerske novice.

Trbovlje. Naš g. gerent razglasi, da bo odstopil. Upamo, da bo njegov odstop tudi povod, da pride do občinskih volitev in po petih letih občina do postavnega zastopstva, katerega so se ravno demokrati najbolj branili. G. gerentu pa moramo priznati, da je bil vesten izvrševalec vseh želj svoje stranke, čeprav je pri tem trpelo gospodarstvo občine. Zato sta mu ostala do zadnjega zvesta samo dva demokrata prislednika v svetovetu in je posebno vsled izida zadnjih volitev postalo njegovo stališče nevdržljivo. Mi samo pravimo, čimprej se stvar izvrši, tembolje za občino.

Višjemu šolskemu svetu iz Dola pri Hrastniku. Svojsma smo se stariši šolobiskujočih otrok iz Dola pritožili na okrajni šolski svet proti ravnatelju Gnusu radi njegovega naš verski žut žalečega govorjenja med šolskim poukom. Kmalu smo po strani slišali, da s pritožbo ne bo nič, ker je g. Gnus član višjega šolskega sveta in bi disciplinarna preiskava za tako velikega gospoda bila neumestna. Ker je že od tedaj preteklo blizu dve leti, moramo res misliti, da se je nadzorniku Černeju posrežilo pritožbo prazveljaviti. Ko pa nam daje g. Gnus povsem novim pritožbam, vprašamo višji šolski svet, ali je sploh dovoljena pritožba zoper člana višjega šolskega sveta oziroma ali smeta okrajni nadzornik in glavni naše pritožbe metati v koš? — Več starišev.

Vlom. Z zanesljivo strani se nam poroča, da je bilo vlomljeno v poštni urad Marija Snežna. S ponarejenimi ključmi so vlomilci odprli vrata ter vlomili v blagajno. Odnegli so nekaj gotovine in vso zalogo poštne vrednosti. Pred nakupom se svarti. O vlomilcih ni sledu.

Ponovna nesreča s splavom. V sredo okoli 11. ure je splav Petra Šarmana zadel v vuhredski most ter se razbil. Na splavu so bile 4 osebe, od katerih so se resile 3, a ena je izginila v derožni Dravi. Kakor izvemo, so bile vse 4 osebe jako dobre volje ter niso pazile, kako se vozijo. Škoda znaša 100 tisoč kron.

Uzmotiči v Slov. Bistrici. Dne 4. t. m. je bil v Slov. Bistrici sejm. Bilaje velika gneča, ki so jo neznanu uzmotiču izkoristili ter okradli sledeče osebe: železničarju Francu Kovačiču 30.000 kron, Mariji Rudolf 800 kron, Janezu Pristavniku 2600 kron in Mariji Novak 3400 kron.

Primorske novice.

Smrtna kosa. Umrl je mnogoletni občinski odbornik in podžupan v St. viški gori Janez Skok. Pokojnik je bil dvakrat oženjen in oče 24 otrok, katerih je še 11 živih. — V Gor. Tribuži je umrl posestnik Gregor Škvarča, ki je bil 32 let obč. odbornik in 12 let župan. N. v. m. p.

Svoboda in pravica nad vse. Župnik S. Sironi v Comu je bil zvest pristaš ljudske stranke in je z vneom podpiral razne ljudske gospodarske organizacije. S tem se je zameril fašistom, ki so z njim nakratko roko obračunali. Ne da bi vprašali škofa ali koga drugega, so župnika iztirali iz službe in občine — pa mir! Če bi tako napravili divjaki s kakim misijonarjem, bi posegla vmes zaščitna država, v fašistovski Italiji je pa duhovnik po priliki brez brambe.

Bombni napad na »Lavoratoreje« tiskarno. Povodom zadnjih pobojev med fašisti in komunisti v Trstu je 4. t. m. zvečer neki fašistični mladenič vrigel v tiskarno »Lavoratoreja« ročno bombo. Ranjene so bile štiri osebe, a težko le ena: 26 letni mehanik Marij Caneva.

Iz ljubljanske obč. uprave.

Mestne zastavljalnice. Po naročilu Zveze delovnega ljudstva je stavil svoj čas v občinskem svetu obč. svetovalec Albin Zajc (SLS) nujni predlog, s katerim je zahteval, naj se obrestna mera v mestni zastavljalnici zniža. Direktorij mestne zastavljalnice je pod predsedstvom župana dr. Periča sklenil občinskemu svetu predlagati v mestni zastavljalnici znižati obrestno mero na 12 odstotkov in opravilno na 5 odstotkov. Znak velike sedanje socialne bede, v kateri živimo danes, je okoliščina, da je v letošnjem majniku obiskalo zastavljalnico 150 strank!

Iz direktorija vodovoda, elektrarne in bliarne. Direktorij je v svoji seji dne 4. junija razpravljal o oddajah električnega toka. Direktorij je ugotovil, da žal vsem prošnjam ne more ugoditi in tudi ne bo mogel, dokler se ne bo elektrarna povečala, kar je že danes silno nujno pereče vprašanje, da bo občina v stann ustreči občanom z električno lučjo. Direktorij je konstatiral, da pozimi ne bo mogoče dovoliti od 4. do 7. ure zvečer trgovinam svetitvi z električno lučjo. Trgovcem se zato priporoča, naj uvedejo v svoje trgovine plinovo razsvetljavo, ker more mestna plinarna vse potrebščine kriti. Tudi zasebniki naj ne podcenjujejo plinove razsvetljave, ki je že zato velikega pomena, ker se s plinom tudi lahko kuha. Da se po-spešji stanovanjska akcija, se dovoljuje električna luč novim hišam in tudi drugim zasebnim strankam, če je to mogoče, in takim obratom, v katerih obstoja pri neelektrični razsvetljavi velika požarna nevarnost. Direktorij je dovolil upeljavo »elektrike« na račun strank in pod pogojem, da jo izvede magistrat sledečim strankam: dr. Ante Milavc, Škofja ulica 9, Terezi-

ja Kerne, Franc Kamnikar, Ključavnica-čarska ulica 3, Franc Skafar, Rimska cesta 6, Emil Adamič, Pred škofijo 9 (pogojno), Albin Kunc, Tržaška cesta 45, Rudolf Treo, Gosposvetska cesta 12, Josip Rupnik, Zeljarska ulica 8, Matija Škerjanc, Zeljarska ulica 11, Albert Jeločnik, Pred škofijo 13, Ivan Tomažič, Vrazov trg 1, Frančiška Goršič, Krakovska ulica 23, Martin Gorjanc, Krojaška ulica 4, Davorin Bizjak, Pred Prulamii, Franc Petkovšek, Holzapflovca ulica 15, Marija Adamič, Bohoričeva ulica 12, Ignacij Repše, Poljanski nasip, »Obnova«, Dunajska cesta, za kopirni aparat, če se izpolnijo nekateri pogoji, uradni prostori južne železnice na Resljevi cesti v hiši dohodarstvenega urada, ki stoji na svetu južne železnice. Remžgar & Smrkolj, Rožna ulica 7, skladišče »Prvega ljubljanskega delavskega konzumnega društva«, Hilšerjeva ulica 5 (požarna nevarnost pri drugi luči). »Jugo-avto, Dunajska cesta 36, (požarna nevarnost), Kovačević & Tršan, Prešernova 5, Pogačnik Leo, Kolodvorska ulica, Milan Pukelstein, Kladezna ulica 7, Viktor Zorc, Tržaška cesta 8, Ivan Lozy, Cegnarjeva ulica 4, Widmayer Katarina, Treo Karolina, Arko Matko, Pogačarjev trg, Marija Rutar, Sv. Petra cesta 47, Nagy Ivan, Na Mirju, Jožef Kregar, Cesta na Kodeljevo, dr. Ivan Hadži, Na Mirju, Ferdo Habjan, Zelena pot, dr. Rožič Franc, Wolfova ulica in dr. Rožič, Komenškega ulica 5. Poročal je občinski svetnik Orehek.

Gospodarstvo.

Zopetni padec naše valute.

Ljubljana, 6. junija 1923.

Včeraj je notnata naša valuta v Curihu še 6.90 cent, danes pa je padla na predborzi na 6.70, a na sklep. borzi na 6.60. Istočasno se je pričelo dviganje in sicer v večji meri, kot bi bilo vzeti v sklad s curiško pariteto, na zagrebški in belgrajski borzi. Kakor je bila preje par dni prava panika za tuje valute navzdol, tako je danes navzgor. Če bo šlo v tem tempu naprej, potem smo kmalu tam, kjer smo bili. Hausse se nadaljuje. Ali ni s tem v zvezi slaba prognoza za rešitev našega notranjega političnega položaja? Parlament in zadnji dogodki bi bil za to barometer.

Na zagrebški sklepni borzi so je dvignila deviza Italije od 3.675 na 4.16, dolar od 80 na 88 in v istem razmerju druge devize in valute.

TRŽNE CENE V MARIBORU dne 1. junija 1923.

1 kg govejega mesa I vrste Din 26—27,50, druge vrste 24,25, tretje 22,23, 1 kg sveže jenske 24, 1 kg vampov 8, 1 kg pljuč 10, 1 kg ledvice 22,50 1 kg gobca —, 1 kg možgan 20, 1 kg parkljev 6, 1 kg vimena 15, 1 kg loja 18. — Teletina: 1 kg teletine prve vrste Din 24—25, 1 kg teletine druge vrste 24, 1 kg jeter 24, 1 kg pljuč 24. — Svinjina: 1 kg praš. mesa Din 35—40, 1 kg sala 43, 1 kg črvene masli 20, 1 kg pljuč 15,20, 1 kg jeter 15—20, 1 kg ledvice 25—30, 1 kg glave 20, 1 kg nog 12, 1 kg slanina 38—75, 1 kg papričane 44, 1 kg prekajene 42, 1 kg masli 42—45, 1 kg preka-jenega mesa 47—58, 1 kg prekajenih nog 14, 1 kg jenske 47, 1 kg preka-j. gla. e 25. Klobaso: 1 kg krasovskih Din 58, 1 kg debrecinskih 35, 1 kg brun-riških 27,50, 1 kg pariških 32,50 1 kg posebnih 32,50 1 kg safalad 32,50, 1 kg brenovk 35, 1 kg kranjskih 55, 1 kg mesenega sira 32,50, 1 kg poli-ške selame 55, 1 kg pritisnjenih salam 32,50. — Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa prve vrste Din 10—12, 1 kg druge vrste 8—9. — Kože: 1 komad konjske Din 175, 1 kg govejega 17,50—18,75, 1 kg telečje 25, 1 kg svinjske 7,50, 1 kg gornjega usnja 105—160, 1 kg podplatov 100—140. — Peru-tnina: 1 piščanec majhen Din 40, večji 45, 1 kokoš 50—60, majhen domač zajec 10, večji 30. — Mleko, maslo, sir, java: 1 l mleka Din 3—4, 1 l smetane 15—16, 1 kg surovega masla 53—56, 1 kg ementalškega sira 150, 1 kg polematalškega sira 60—70, 1 kg trapistovskega 35—40, 1 kg grajskega 45, 1 kg tilsiškega 45, 1 kg parmazana 120, 1 kos sirčka 10—12, jajce 1,25—1,50. — Pijača: 1 l vina novega Din 9—10, 1 l starega 12—14, 1 l pivo 6,50, steklenica 3,25, 1 l žganja 20—25. — Kruh: 1 kg belega 7,50, 1 kg črnega 6,50, zemlja 6 dkg 0,75. — Sadje: 1 kg jabolk III. Din 5—6, 1 kg posušenih sliv 8—9, limona 0,75—2,25, oran-ža 1—3, 1 kg rožičev 8—10, 1 kg fig 15, 1 kg mand-eljnov 60, 1 kg orehov 7, 1 kg luščnih orehov 30. — Specerijsko blago: 1 kg kave prima 80, 1 kg kave druge 45, 1 kg pražene prve 80, 1 kg pražene druge 55, 1 kg soH 3,75, 1 kg popra cele-ga 40, 1 kg paprike 50—60, 1 kg testenin 18—20, 1 kg sladkorja v prahu 20, 1 kg kristala 28, 1 kg kock 28, 1 kg kvasu 20, 1 kg škroba pšenič. 15, 1 kg riževga škroba 23—24, 1 kg riža 8,50—14, 1 l kisa navadnega 2, 1 l vinskega 3, 1 l olja namiznega 34, 1 l olja bučnega 38—40, 1 l spiri-tus denat. 14, 1 komad mila 19—22. — Žito: 1 kg pšenice Din 4,50, rži 4, jočmena 4, ovas 4, koruze 4, prosa 4, ajde 2,50, navadnega žitla 6, leče 16—17. — Mlinski izdelki: 1 kg pšenične moke 0 Din 8, št. 1 7,50, št. 4 7, št. 6 6,25, 1 kg prozene kafe 7,50, ješprena 6—7, otrobov 2,75, koruzne moke 4,50, koruznega zdroba 5—7, pšeničnega zdroba 8,50, sidrove moka I. 9, druge 8, 1 kg rže-ne kave 10—15, 1 kg cikorije 26. — Krma: 1 q sladkega sena Din 150—200, 1 q ovsene slame 125—120. — Kurivo: 1 kub. meter drv Din 170, mehkih 110, 1 q trboveljskega prometa 50, 1 q velenjskega 28,50, 1 kg oglja 2, 1 kg koksa 1,40,

1 l petroleja 7, 1 l bencina 20, 1 kg karbida 5,50, 1 kg sveč 17. — Zelenjava: 1 kupček zgodnje so-late Din 1, glavnote 2—3, komad karfijole 7—10, 1 šopek špargeljnov 10, kupček špinate 1, 1 kg graha v stročju 15, šopek peteršilja 0,25, šopek zelenja 0,25, 1 kg čebule 2—6 česna 10, komad pora 0,50, komad vrtnega korenja 0,25, komad navadnega korenja 0,25 šopek zelenjave za kuho 0,25, 1 kg poznega krompirja 1,50—1,75, 1 kg hrena 5, 1 kg kislega zelja 7, 1 kg kisle repe 2.

g Kmetijsko predavanje se v nedeljo dne 10. t. m. v Dobu pri St. Vidu ne bo vršilo kakor je bilo objavljeno, ampak v Metnaju nad Stično.

g Veliki konkurz v Novem Sadu. V konkurz je prišla velika manufakturna tvrdka v Novem Sadu Zaharijević in Frušić. Pasiva znašajo okoli 50 milijonov kron.

g Poslovno poročilo Trboveljske pre-mogokopne družbe za leto 1922. O 50. občnem zboru Trboveljske premogokopne družbe smo prejeli sledeče poročilo: Družba praznuje sedaj 50 letnico svojega obstoja. Ustanovljena v dobi skoraj katastrofalne gospodar-ske krize, se je z največjimi težkočami, hvala doslednemu vodstvu, povzpela iz skrom-nih početkov do znatnega podjetja ter si pridobila ugledno pozicijo. Kakor v prejšnjih, tako so bila tudi v preteklem letu osredo-tečena stremljenja družbe na to, da s pri-mernimi, novimi napravami in izboljšanjem starih poskrbi za čim večjo produkcijo in z zadovoljstvom se mora ugotoviti, da je uspeh tozadevnih odredb viden v znatni me-ri že v poročilnem letu. V svrhu sanacije de-lavskih stanovanjskih razmer so se v več-jem obsegu dogradile nove stavbe, kar na-merava storiti družba tudi v bodoče, da lah-ko nudi delavstvu udobnost prostornih in zdravih stanovanj. Rudniki so producirali 1.172.726 ton premoga, kar znači v primeru z letom 1921, ko se je proizvedilo 1.001.639 ton okroglo 17,000 = 17 odstotkov več. Cemen-tarna v Trbovljah je izdelala 1.557 vagonov cementsa. Apnenice v Zagorju so pa izdelale in razpečale 1.861 vagonov apna. Za tekoče leto se nadeja družba nadaljnega bistvene-ga zvišanja premogovne produkcije, čeprav se moreta rudnik Rajhenburg in Laško z večjimi proizvajalnimi količinami staviti v proračun šele počenši z letom 1924. Ker se-danja delniška glavnicca ne stoji v nobenem razmerju z znatno povišanim obsegom pro-meta in nikakor ne zadostja neprimerno na-raslim mezdnam, materialnim cenam, stro-škom za investicije in drugim izdatkom, je sklenil občni zbor povišati delniško glavnicco in sicer z izdajo novih 500.000 delnic, tako da znaša nova delniška glavnicca 50.000.000 dinarjev. Glede uporabe dobička se je skleni-lo: 1. Nakazati penzijskemu institutu druž-benih uradnikov in slug 750.000 Din. 2. Vlo-žiti v rezervni fond 1.000.000 Din in 3. po iz-plačilu tantajem glasom pravil, izplačati di-videndo od 25 Din za delnico. Kupon št. 10 se bode vnovič počenši od 11. junija t. l. pri Slavenski banki in vseh njenih podružnicah.

g Rezultat žete v Romuniji je bil 1. 1922 sle-deč: pšenica 250.400 vag., ječmen 23.180 vag., rž 204.108 vag., oves 138.640 vag., koruza 294.780 vag.

g Polem velike novosadske tvrdke. Novosad-ska tvrdka Zaharijević in Frušić je prijavi-la svojo insolvenco. Sodišče je uvedlo poravnavo postopanje. Pasiva znašajo 11 milijonov dinarjev poravnalni predlog se glasi na 30 odstotkov.

g Novi Sad plačuje svoje dolge. Novosad-ska mestna občina je sklenila, da plača zagrebški hipotekarni banki svoj dolg v znesku 5 milijonov kron. Občina dolguje iz predvojnega časa milijon kron tudi budimpeštanski hipotekarni banki, a plačati tega dolga do danes ni mogla, ker banka noče pristati na njene predloge za poravnavo.

g Češkoslovaško-bolgarska paroplovna druž-ba. »Prager Presse« poroča, da je češkoslovaška vlada izročila bolgarski vladi načrt za založbo češkoslovaško-bolgarske paroplovne družbe, ki ga je bolgarska vlada že sprejela. Pri tem gre za del-niško družbo z glavnicco 60 milijonov levov. Bol-garska država bo udeležena na podjetju s 40%, bolgarski zasebni interesente s 20%, češkoslo-vaška republika pa s 40%. Kakor se čuje, bo imela družba svoj sedež v Ruščuku.

g Svoboden borzni promet v Budimpeš, ki je bil do sedaj uknjen, je zopet vpeljan.

g Kmetško zadrudništvo na Grškem. Glasom uradnih podatkov grškega poljedelskega minist-rstva je bilo koncem leta 1922 stanje grškega za-drudništva sledeče: Število prostih zadrug 1816, članov 85.726, glavnicca 7.418.411 drahem in 65 mi-lijonov 45.532 drahem prometa. Razen tega je bilo 47 obveznih zadrug s 3693 člani, 315.950 drahem glavnicce in 2.898.000 drahem prometa. Grški kmetje, ki so ostali v mejah Turčije, imajo 215 zadrug z 2200 člani in 1.200.000 drahem glavnicce. Grška Narodna banka je kmetiskim zadrugam 1. 1922 dovolila 75.556.637 drahem kredita, vrednost za zadruga nabavljenih potrebščin in prodanih poljskih pridelkov pa dosega stotine milijonov. Kmetško zadrudništvo se je začelo na Grškem ustanjavljati šele koncem leta 1918. Danes steje že nad 2000 zadrug.

g Cena zlata in srebra v Nemčiji. Nem-ška državna banka je kupovala v času od 28. majnika do 3. junija zlatnike po 20 mark s 200.000 markami v papirju. Srebro se je pla-čevalo s 4000 kratno nominalno vrednostjo.

BORZA.

Curik, 6. junija. (Izv.) Pešta 0.10, Berlin 0.0076, Italija 26.05, London 25.66, Newyork 53.45, Praga 33, Praga 16.0550, Dunaj 0.0078, n.-a. krona 0.007825, Sofija 6, Belgrad 6.65, Varšava 0.0098.

Zagreb, 6. junija. (Izv.) Pešta 1.65—1.70, Ber-lin 0.1175—0.1260, Italija 4.12—4.17, London 407 do 413, Newyork 88.50—89.50, Pariz 5.70—5.7750, Praga 2.60—2.71, Dunaj 0.1240—0.1270, Curih 16.0750—16.1750, Bukarešt 45—47. — Valuta: lira 4.08—4.10, dolar 86—88.

Dunaj, 6. junija. (Izv.) Pešta 12.45, Berlin 0.08, Italija 3326, London 327.900, Newyork 70.985, Pariz 4584, Praga 2126, Curih 12.795, Sofija 750, Belgrad 824, Varšava 1.21.

Ljubljanske novice.

Ij Predsednik Orjune gospod Kranje obsojen. Okrajni sodnik Kralj je obso-dil danes odgovornega urednika »Orjune«, inženirja Kranjca zaradi zanemarjenja uredniške dolžnosti na 100 Din globe, ker je izjavil, da v »Orjunic« objavljenega članka: »Mandelj, Tome, Babnik. Prva tobačna tovarna Slovenske republike v Ljubljani d. d.« pred objavo v svojem glasilu, kate-rega odgovorni urednik je bil, ni bral. Ka-kor izvemo, bo imel gospod Kranje v kra-jnem času še večkrat v zadevah »Orjune« priliko uradno občevali s kazenskimii sod-niki in senati ljubljanskega deželnege so-dišča.

Ij »Ljubljana«. Danes zvečer ob 8. uri skupna vsa vaja. — Nujno!

Ij Ozaben napad na ljubljanske poklicne ga-silice. Od prostovoljnega gasilnega društva v Dom-žalah smo prejeli sledeči dopis: V odgovor Jutrove notice v št. 130 »Ljubljana brez požarne brambe«. Prostovoljno gasilno društvo v Domžalah je o pri-likih blagoslovljanja svoje motorne brigadne napra-vilo mestno poklicno gasilstvo ljubljansko, če je mogoče udeležiti se skupne vaje, v kateri bi prišli v delovanje dve največji in najmodernejši motorni brigadni v Sloveniji. Ker je taka vaja z ozirom na razvoj in modernizacijo gasilstva jako velikega po-mega za inicitivno, je prostovoljno gasilno društvo domžalsko stopilo v stik s poklicnim gasilstvom, ki je povod na celem svetu, kar se tiče razvoja ga-silstva, na prvem mestu. Gospod višji nadzornik Kolaša nam je na prošnjo odgovoril, da se to zgodi le pod pogojem, če dovoli župan. Vaja se je vršila z dovoljenjem župana dr. Periča pod slede-čimi pogoji: Povrniti se ima za vajo uporabljeni bencin, pri vaji dodeliti je za pomoč 6 galicev, ker mestno poklicno gasilstvo ne more dati toliko moč na razpolago, ker bi bila s tem požarna var-nost Ljubljane nesigurna in je vsled tega moralo ostati večina moštva doma. Društvo mora preskr-beti stalno telefonsko zvezo Ljubljane z Domžalami v slučaju kake večje požarne nesreče v Ljubljani. — Razumljivo je, da je prostovoljno gasilno društvo domžalsko sprejelo te pogoje. Iz tega je razvidno, da Ljubljana ni bila v nevarnosti, ker je ostalo doma dovolj moštva in pa gasilski avto. Vaja je trajala komaj četrt ure in so se gasilci po okreplem enega vrčka piva za vsakega gasilca vrnili zopet nazaj v Ljubljano. Čudno se nam zdi, da se gospod dom okoli »Jutrca« nikdar ne more ustreči. Pred dobrim tednom so pisali, da je magistrat ustanovil poklicno gasilstvo ter s tem pripravil zopet nekaj novih korit ter da je ta ustanovitev popolnoma brez potrebe. Takrat je bila to samo potraja, celo luk-sus se jim dozdeva ta gasilska organizacija, nekaj dni pozneje pa je kar cela Ljubljana v nevarnosti, ako teh »koritarjev« 10 minut ni v Ljubljani. — Sploh se nam čudno zdi, da se take organizacije, kakor so gasilna društva, obmetavajo po časopisih z raznimi hujskajočimi članki. — Prostovoljno ga-silno društvo Domžale.

Ij Tombola Gosposvetskega Zvona v korist koroških Slovencev se vrši v nedeljo, 17. t. m. ob 4. uri popoldne na Kongresnem trgu v Ljubljani, s sledečimi dobitki: 1. kom-pletna spalnica za samsko osebo; 2. vozček naložen z živili; 3. kuhinjska posoda; 4. kra-sen otroški voziček (darilo g. Batjela, vred-nost 2500 Din); 5. kompletno perilo za ženina, 6. blago za možko obleko, 7. blago za žensko obleko, 8. kompletna umivalna garnitura; ra-zen tega 70 kvatern in 50 činkvinov. Srečke stanejo 2 Din in se razprodajajo po ljub-ljanskih trafikah in pri prodajalcih časo-pisov.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. Od 27. maja do 2. junija 1923. je bilo v Ljubljani rojenih 37, naknadno prijavljenih 12 rojstev; umrlo je v tem času 13 oseb, naknadno pri-javljen 1 smrtni slučaj, od tega 6 ozir. 1 tu-jeec. Vzrok smrti je bil v 2 slučajih jetika, v 1 zastrupljene rane, v 1 možganska kap, 1 srčna hiba, ostalo druge bolezni.

Ij Državni nameščenece prosi usmiljena srca za enkratno podporo vsled svojega sla-bega gmočnega položaja, ker ima 3 otroke, ki obiskujejo šolo in 82 letnega očeta v bol-nici. Hvalačno sprejme vsako darilo, ki naj se pošlje upravnistvu našega lista pod št. 82-I.

Socialni vestnik.

PRISELJENISKO VPRAŠANJE V ZDRU-ŽENIH DRŽAVAH.

V Združenih državah Severne Ameri-ke se resno boje, da ne bi nadaljno dose-ljevanje »neželjenih« inozemcev izkvarilo ameriškega prebivalstva in ogrozilo ame-riških idealov. Vse dosedanje omejitve in izbira dosejencev Američanom še niso dovolj. Sedaj se resno pripravlja zakon o registraciji tujcev. Po tem zakonu bodo po-pisali vse tujece in tiste, ki so prišli brez zakonitega dovoljenja v Ameriko, bodo deportirali — poslali nazaj v Evropo. Osta-li tuji se bodo morali podvreči vzgoji, v državljanstvu pod vodstvom in kontrolo fe-derativne vlade in tudi sami nosili stroške te vzgoje. Da bo to zlasti za priproste lju-

di, ki ne znajo angleščine, skrajno mučno, je naravno. Nekateri se boje, da bo Združenim državam ob tako strogi izbiri dosegljencev začelo primanjkovati delavskih moči. Ti priporočajo, da naj se loči med začasni doseljenci in tistimi, ki se hočejo stalno naseliti v Ameriki. Ameriška legija pravi, da naj se vse osebe, ki za državljanstvo niso dostojne, izključijo. Važno je stališče, ki ga v doseljeniškem vprašanju zavzema federacija ameriškega delavstva. Ta federacija je nasprotna vsaki oblažitvi doseljeniških predpisov in celo zahteva, da sedaj dovoljeno število tujcev, ki se smejo vsako leto doseliti v Ameriko, zniža od 3 na 2 odstotka. Federacija trdi, da žele olajšav le podjetniki, ki bi radi imeli kolikor mogoče cenene delavske moči. Dejstvo je, da omejeno doseljevanje zmanjšuje število štrajkolomov in pospešuje napredek delavske organizacije.

Cerkveni vestnik.

c Marjanski shod za fante in moške prifaznem hribčku, lepem kot narodna M. B. na Gori pri sv. Petru nize Mari i v nedeljo dne 1. julija t. l. velik marija. od za fante in moške dekanij Maribor levi in desni dravski breg, Jarenina, Hoče in Sv. Lenart v Slov. goricah, ki bo nekaka predpriprava za katoliški shod v Ljubljani. Natančen raspored se bo pravočasno objavil.

c Nočnim častivcem presvetega Rešnjega Telesa se uljudno naznanja, da je nočnj skupna molitvena ura na čast presvetemu Srcu Jezusovemu od 9—10 ure v cerkvi presvetega Srca Jezusovega.

c Mednarodni eharistični kongres v Chicagu. Chicaški nadškof Mundelein je dobil iz Rima poročilo, da se bo vršil 28. mednarodni eharistični kongres l. 1926. v Chicagu. Med tamkajšnjimi katoličani je vzbudila ta vest veliko radost; v kratkem se izvoli odbor, ki bo vodil priprave za kongres.

Narodno gledišče.

DRAMA.

Cetrtek, 7. junija: »Ugrabljeni Sabincec. Dijaška predstava po znanih cenah. Začetek ob 4. popoldne. — Izven.

Petek, 8. junija: »Hasanaginica«. Vojaška predstava. Izven.

Sobota, 9. junija: Zaprti.

Nedelja, 10. junija: »Hamlet«. Izven.

Ponedeljek, 11. junija: »Hamlet«. Red E.

OPERA.

Cetrtek, 7. junija: »Nikola Šubić Zrinjski«. Začetek ob pol 8. zvečer. Red C.

Petek, 8. junija: »Luizac. Začetek ob pol 8. zvečer. Red B.

Sobota, 9. junija: »Eugenij Onjegin«. Začetek ob pol 8. zvečer. — Izven.

Ljudski oder.

uprizori v nedeljo dne 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društvenem domu na Viču, Grillparzerjevo žaloigro v 5 dejanjih (6 slik) »Prababica«. Vsi prijatelji lepe drame so uljudno vabljeni.

Prosveta.

pr Sestanek prosvet. Dne 12. t. m. (v torek) ob 8. uri zvečer se vrši na Ljudskem odru (Ljudski dom, I. nadstr.) sestanek vseh ljubljanskih in okoliških prosvet, zaradi uprizaritve »Pasijona« na prostem v Stadionu, povodom Katoliškega shoda meseca avgusta t. l. Vsa Kat. prosvetna društva se prosijo, da odpošljejo k temu sestanku po enega zastopnika, ki naj se zanesljivo udeležijo sestanka.

pr Koncert »Ljubljanskega Zvonac« v Trbovljah se vrši v nedeljo, dne 10. t. m. zvečer v dvorani Delavskega doma. Na vzporedu so umejni zbori Adamiča, Lajovica in Premra ter narodne pesmi v harmonizacijah Adamiča, Deva, dr. Kr.

movca, Pavšiča in Prelovca v moškem in mešanem zboru. — Trboveljčani in okolščani naj koncerta ne zamude! Vstopnice se dobe v prodajnici v trgovini g. Josipa Molla v Trbovljah.

pr Nova zbirka moških zborov. V založbi Glasbene Matice je izšla pravkar zbirka treh moških zborov znanega skladatelja Josipa Pavšiča. To so trije moški zbori in sicer: Pesem (besedilo Župančičevo), Nocoj je pa lep večer (narodno besedilo) ter Majolčica (besede Golarjeve). Zbori so lepo pevni ter se bodo vsled svoje izredne melodioznosti takoj priljubili pri naših pevskih zborih. Cena zbirke je 10 Din ter se dobiva v Matici knjigarni na Kongresnem trgu, poslojce Filharmonične družbe. Ravnotam se dobivajo tudi posamezni litografirani glasovi. Zbirko pevskim zborom najtopleje priporočamo, pridržujemo si pa še podrobno oceno.

Vestnik S. K. S. Z.

Knjižnica. Poslovati je začela knjižnica SKSZ. v Ljudskem domu, II. nadstr. Odrta je začasno za odrasle vsak ponedeljek in petek od 5.—7. ure pop., za mladino pa vsak četrtek od 3.—5. ur popoldne. Knjige se izposojajo samo članom ljubljanskih prosvet. Podroben poslovni red v knjižnici. — Knjižničar.

Poštni vestnik.

Poštni paketi za Rusijo in za okrožje Sare. Dne 15. m. m. se je otvoril poštni paketni promet z Rusijo in paketni promet z okrožjem Sare. Teža pošilkam je omejena na 10 kg. Vrednost ne sme biti označena. K vsaki pošiljki pripadajo 4 carinske napovedi.

Na kateri pošti sme kdo sprejemati svoje pošiljke. Pošiljko dostaviti ali pa denar izplačati sme naslovniku samo tista pošta, na katero je pošiljka naslovljena. S tem pa še ni rečeno, da bi kdo ne smel prejemati svojih pošilk tudi na kateri drugi pošti. Pogoja pa sta: 1. da ima pošiljatelj na tej pošti svoj predal in 2. da so pošiljke na to pošto naslovljene. — Ako naslovnik želi, da ne dobi sploh nobene pošiljke pri pošti, v katere poslovnem področju stanuje, torej tudi tistih ne, ki bi bile na slovljene na to pošto, sme v smislu člena 63., točka III. prvega dela pravilnika zahtevati, da mu pošilja ta pošta vse pošiljke na tisto pošto, kjer ima predal. To svojo zahtevo pa mora po členku 40., točka IV., prvega dela poštnega pravilnika pisмено prijaviti in sicer pri pošti, v čije dostavnem področju stanuje ter se zavzati, da bo poravnal vse pristojbine, s katerimi bodo te pošiljke zaradi tega pošiljanja obremenjene. — Tvoronica »Sladka gora« na primer je v dostavnem okraju Marije Snežne, ne mara pa prejemati svojih pošilk pri tej pošti, ampak pri pošti v Sent Ilju v Slov. goricah. — Vse pošiljke, ki jih dobi pošta Sent Ilj v Slov. goricah pod naslovom: Tvoronica Sladka gora, pošta St. Ilj v Slov. goricah, mora izročiti naslovniku pošta Sent Ilj, dasi stanuje naslovnik v področju pošte Marije Snežne. Naslovnik pa mora seveda imeti pri tej pošti svoj predal.

Orlovski vestnik.

Telovadni odsek Orla v Mavčičah priredi v nedeljo dne 10. t. m. po litanih javno telovadbo. Vrhniški orlovski odsek praznuje 1. julija 1923. v Grogarjevem dolu svojo petnajstletnico, ki bo združena z okrožno prireditvijo. Starejši bratje širne Slovenije se bodo gotovo že spominjali prijetnih ur, ki so jih preživeli l. 1912 na zvezni orlovski prireditvi v Grogarjevem dolu. Pridite te spomine obuditi, pridite se znova navdušiti in dat navdušenja mlajšim bratom. Vrhniški odsek se je rad udeleževal raznih slavnosti pri bratskih odsekih blizu in daleč, zato pričakuje, da mu tudi ti ne bodo ostali dolžni vrnitve. Na odseke pošljemo te dni prijavne pole, kmalu nam izpolnjene vrnite. Podrob-

nejši program v kratkem objavimo. Bog živ! Prip. odbor.

Turistika in sport.

Motoklub Slovenija v Ljubljani razpisuje svojo prvo društveno regularitetno tekmo dne 17. junija na progi Ljubljana—Vrhnika—Planina—Cerknica—Vel. Lašče, Turjak, Ljubljana, t. j. 120 km. Prijave in propozicije pri g. Baraga, Jugobanka, Kolo-dvorska ulica.

Motoklub Slovenija priredi ob priliki zvezdne dirke »Ilirijec« v Celju dne 10. junija t. l. izlet v Celje. Tam potom vabi vse motocikliste iz bivše Stajerske, da polete v Celje, kjer se bodo vršili razgovori za ustanovitev motociklističnega kluba za bivšo Stajersko in za ustanovitev podzvoze za Slovenijo. — Odbor.

Motoklub Slovenija vabi vse svoje člane na društveni sestanek, ki se bo vršil v soboto dne 9. t. m. pri »Levu«, vrt. Dnevni red: Izlet v Celje in Regularitetna tekma dne 17. t. m.

S. K. »Jadrani« sklicuje sestanek vsega rednega članstva, ki se vrši v petek, dne 8. t. m. ob 20. uri v gostilni pri »Sodčku« (Zabjek). Udeležba dolžnost!

Ljubljanska porota.

Ljubljana, 6. junija 1923.

Porotnemu senatu je predsedoval danes nad-svetnik dr. Kaiser, državno pravdnstvo je zastopal drž. pravdnika namestnik Mastnak. Obravnava se uboj, ki ga je izvršil Janez Gačnik. Ožeta ubitega Jeršina zastopa dr. Nađačen.

Uboj pri Goričici — St. Jurij.

Na predvečer sv. Jožefa so fantje v Udju delali »ofrene« in s tem nabrali 300 K, ki jih je hranil ml. Janez Gačnik in ki so jih potem spozrazumno na veliki ponedeljek zapili v Goričevi gostilni v St. Juriju. Pri sosednji mizi je sedela tudi družba mož, med njimi starejši Janez Gačnik, oče ml. Gačnika, Ker pa je račun zapitka znašal nad 300 K, je ml. Gačnik pobral pri fantih po 40 K. Končno je pri obračunu še nekaj ostalo, kar pa ml. Gačnik ni hotel fantom razdeliti in se je vsled tega med fanti vnel prepir. K mizi je pristopil starejši Janez Gačnik, sunil Rudolfa Jeršina, češ da taki smrkvenci njegovega sina ne bodo rihtali. Na posredovanje gostilničarja ni prišlo do nadaljnega prepira in je Janez Gačnik s svojim sinom odšel proti domu. Tu se je na cesti vnel splošen pretek, pri katerem so bili udeleženi predvsem stari in mladi Gačnik, ki sta obdelovala zlasti Janeza in Rudolfa Jeršina. Rudolf jima je utekel, Janeza pa je stari ubil s kolom. Janeza Jeršina so pobrali in ga nesli domov, kjer je kmalu izgubil zavest ter prihodnji dan umrl. Pri raztlešenju se je dognalo, da je bil vzrok smrti silni udarec, vsled katerega je počila kost zaglavnica in se je vtila kri v možgane, Janez Gačnik taj, da je on prizadejal smrtni udarec, trdi pa, da je ravnal v silobranu, da bi rešil svojega sina, katerega je imel Janez Jeršin na tleh.

Polzvedovanja.

Psalterij je pozabil neki gospod, ki se je vozil dne 4. junija 1923 z večernim vlakom iz Vel. Loke v smeri proti Ljubljani. Obrne naj se na naslov: Matej Vilfan, katehet, Ljubljana, Kongresni trg 17-1. V knjigi je vizitka: Vladislav Hranilovič, grko-kat. župnik.

Gospod, ki je večerjaj v kavarni »Emona« v garderobi imel št. 146, je dobil napačen dežnik in se prosi, da ga takoj nazaj pri-nese. Pozabile so stranke v mlekarini v Koptarjevi ulici 1 zavojček perila od Releha in 1 dežnik. Stvari se dobe v navedeni mlekarini. Pogreša se že skoro eno leto bel (biserna matica) rožni venec, s srebrnim križcem na srebrni verižici z urezanimi črkami M. K. 18. 5. 1911. Ker je rožnivenec dragocen spomin prvega sv. obhajila, se pošteni naj-ditelj lepo prosi, naj ga izroči proti nagradi v trgovini Ničman, Koptarjeva ulica.

Poslano.*

Gospod Veličan Bešter, fotograf, dela že doh-go časa v ljubljanskih časopisih po od njega plačanih člankih za svoje fotografirane izdelke neokusno reklamo, ki utegne pri neinformiranem občinstvu vzbuditi mnenje, da je gospod Bešter, edini fotograf v Ljubljani, čigar izdelki so na višku dovršenosti. Fotografija kot taka se danes ne smatra več za umetnost, še manj pa delo g. Bešter-ja, ki ne dosaga po mnenju vseh strokovnjakov niti povprečnih fotografskih izdelkov. Istotako se tudi poslužuje imenovani gospod zakonito nedovoljenih sredstev, kakor n. pr. razstavljanja slike kraljeve rodbine, posnete po slikah drugih fotografov pod svojim imenom. Pozivljamo tudi g. Bešter-ja, naj predloži spričevala akademije na Dunaju, s katerimi se hvali in katero je bil baje obiskoval; po naši vednosti obstoja na Dunaju le ena šola za fotografsko stroko in to je Fotografische Lehr- und Versuchsanstalt, na kateri po naših pozvedbah g. Bešter sploh ni bil vpisan. Opravičeno je, da dela zase dostojno in dopustno reklamo, brez katere danes obrtnik težko izhaja, toda samohvala je — kot pravi pregovor, zlasti v takih slučajih — cena mala.

V Ljubljani, dne 5. junija 1923.

Za zadrugo fotografov za Slovenijo: Hugon Hibšer, načelnik. Kunc Franc, tajnik.

* Za vrebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Meteorološko poročilo.
Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometrom v mm	Termometer v C	Psichrom. dif. v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
5. 6. 21 h	751.1	14.1	1	obl. —	
6. 6. 7 h	735.2	13.1	1	obl. —	1.4
6. 6. 14 h	734.0	16.6	1.9	obl. sever	

LEPOTA? SVEZOST MLADOSTI? Prijubljena zunanost? Vse to si lahko prihranite in za-branchite prerano starost edino z racionlno negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zobl izrednega delovanja so že nad 25 let priljubljeni Elza-izdelki za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka z omolom in poštno 25 Din), Elza-pomada za rast las (2 lončka z omolom in poštno 25 Din), Elza lilično milo lepote (4 kose z omolom in poštno 35 Din) in drugi Elza-izdelki, kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usla, Elza-kolonska voda itd.; Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzaltg št. 134, Hrvalsko.

Nosite Dalma
kaučuk petel
Boljše in cenejše so kot usnje.
kaučuk potplate!
Elastična hoja, varstvo proti vlagi.

IŠČEM SLUŽKINJO
pošteno ki zna nekoliko kuhati. — Naslov pove uprava lista pod »POSTENA 3402«.

Za mojo trgovino z deželnimi pridelki IŠČEM kontoristinjjo

popolnoma večšo slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Nastop s 1. julijem. — Lastnorodne ponudbe je poslati pod »POSTENOST 3392« na upravnistivo »Slovenca«.

Tovarna v okolici Ljubljane išče samost. praktično pisarn. moč

Ozira se le na poštene in marljive osebe. Natančnejše ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevkov pod »Zanesljiv 3413« na upravo »Slovenca«.

Na večji žagi s polnojarjenikom na Gorenjskem DOBE MESTO

obratovodja popolnoma samost., vse št. vseh popravil, 4 žagarji za samice. Reflek-dalje tiram le na popolnoma samostojne, dobro izvežbane moči, večše vseh popravil. — Ponudbe pod: »ZAGA 3412« na upravo »Slovenca«.

IŠČEM treznega in zanesljivega hlapca h konjem

lahko tudi starejša moč, oženjen, brez družine. Delo lahko, plača po dogovoru. Ponudbe na upravo pod »Hlapec 3369«.

Vajenca
poštenih staršev SPREJMEM v špeterijsko in delikatno trgovino. Stanovanje in hrana pri stariših. Naslov v upravi lista pod številko 3348.

GATRISTA
z večletno prakso, SPREJMO TAKOJ v Ljubljani, PRULE ŠT. 8.

SPREJMEM kompanjona
s kapitalom od 200.000 Din s so- ali brez osebne udeležbe za dobro idočo industr. podjetje. — Cenjene ponudbe na upravnistivo »Slovenca« pod: »DOBRO NA-LOZENI KAPITAL« 3296.

Radi opustitve trgovine prodajamo po znatno znižanih cenah

vse vrste pohištvo
Trgovina s pohištvom in tapet. delavnica BRATA SEVER, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13 (Količič).

Radi povečanja že obstoječega, dobro idočega industrijskega podjetja IŠČEM

par denarnih mož
v svrhu osnovanja družbe z omejeno za-vezo. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Dobro podjetje 3297«.

Ne I 536/23-6

Preklic prostovoljne dražbe nepremičnin
Razglašena dražba HIŠE št. 45 na Rečici SE NE BO VRŠILA. Okr. sodišče v Radovljici, odd. I., dne 4. junija 1923. 3394

Razglas.
Oskrbništvo posestva Gustav Mu-lej iz Bodešč PRODA cirka 50 m² smrekovega LESA na javni dražbi, katera se vrši dne 11. junija t. l. ob 10. uri na licu mesta na taležu. — V Ribnem pri Bledu, 4. junija 1923. — JAN. KRAMAR, župnik. 3395

Najboljša kolesa
pneumatiko in vse dele koles, nudí po originalnih cenah. — Zastopstvo tvrdke J. Gorec, M. R. PLEVEL v Preski pri Medvodah. 3406

Zaradi prese-trgov. hišo
z inventarjem, prostim stanovanjem in lokalom, po zelo ugodni ceni. Istotam je tudi NAPRODAJ MOSKO KOLO in SI-VALNI STROJ. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 3408.

POZORI POZORI
Več otroških vozičkov, koles
z gumo, po ceni naprodaj že od 250 Din. Ljubljana, Zvonarska ulica št. 1.

Enodružinsko hišo
z lepim vrtom in prostim stanovanjem dobi, kdor največ obliubi zanjo v Rož-ni dolini št. 106 pri Marjaku. Na-prodaj le do 15. t. m. 3358

PRIMA
BUKOV OGLJE
na vagone RAZPRODAJAM prompt. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 3347.

KUPIM dobro ohranjen miz. stružnik (Hobelbank) — Naslov pove uprava lista pod št. 3407.

Naphtalin surovi zoper MOLJE in mrčesa, kg 3 Din. Katran iz lesa kg 2 Din, brutto za netto, ter STELAZE za mešano trgovino. PRODA F. CVEK, Kamnik. 3303

Inserati v »SLOVENCU« imajo popolen uspeh!

Ugodna prilika!
NAPRODAJ JE HIŠA v KOČEVJU

št. 18 na Glavnem trgu, obenem s pristavo, vrtovi, travniki, njivami in deli gozda. — Cena zelo nizka. — Vprašanja na: RUDOLF RÖTHEL, LINZ a/D. Promenade 25, AVSTRIJA.

Pritlična hiša
z VRTOM, NAPRODAJ v Zgornji Siški št. 34. — Pojasnila daje lastnik BERGANT, istotam. 3357

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markež, Jesenice 54, Gorenjsko.
KLEPARJI:
Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, koflarjev in krovcev v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 28.
Korn T., Poljanska cesta šte. 8.
MEHANIČNA DELAVNICA:
Bisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarn. stroje popravlja in prenavlja Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.
PARNA PEKARNA:
Jean Schreyer nasled. Jakob KAVČIČ, Gradišče šte. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje šte. 2.
SPEDIJSKA PODJETJA:
»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.
TRGOVINA Z ŽELEZNINO:
Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana
TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Fran Erjavce, pri »Zlati lopatic, Valva-zorjev trg šte. 7.
ZALOGA POHISTVA:
F. Faidiga sin, Sv. Petra cesta šte. 17.

NAPRODAJ JE TRAGNA ŽAGA
(Bandsäge) 700 mm rolne. — ALFRED AMANN, Tržiš. 3032
POZOR! Prodaj več rabljenih HRASTOVIH in KOSTANJEVIH

KADI
različne velikosti, za namakanje sadja, za zelje in repo po zelo ugodni ceni. — Poizve se: Novi Vodmat 3, Ljubljana.

Velika zaloga
raznovrstnih OTROŠKIH VOZIČKOV, ESENIH VOZIČKOV na 4 kolesih, DVO-KOLES najnovejšega tipa, malih najnovejših MOTORČKOV, ŠIVALNIH STROJEV in vsakovrstnih delov. — PNEVMATIKA na debelo in drobno poceni. Spremajte se vsa popravila. »TRIBUNA«, lovarna dvokoles in otroških vozičkov n delov, LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

Naprodaj v Ljubljani
mala, vili podobna HIŠA s parketiranimi sobami, oddaljena od glavne pošte 12 minut, pod zelo ugodnimi pogoji. Kupcu stanovanje takoj na razpolago. — Naslov pove uprava lista pod šte. 3282.

„DIAMANT“
Pozor pekli »Diamant«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč-Stadlan, v predvojni kakovosti, se edino dobi pri glav. zastopniku a Jugoslavijo EDUARD DUŽANEC, Zagreb. Skladišče Strossmajerova 10. Varnost se ponaredb v prahu ali tekočini!

Več stavbnih parcel
na periferiji mesta, 500—1000 m², zelo ugodno NAPRODAJ. — Več pove: FRANC ZORC, Zelena pot šte. 6, Kočevja, Ljubljana. 3344

MARTIN ŽURAN
SOBNI SLIKAR,
LJUBLJANA, Mestni trg šte. 12,
se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev točna, cene zmerne. 3272

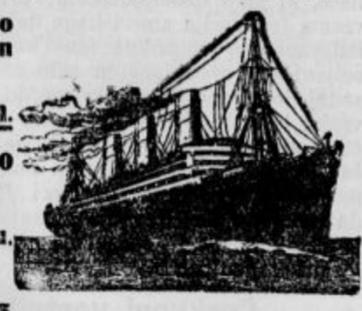
Pozor trgovci!
V večjem kraju Slovenije se PRODA dobro vpeljana
trgovina
Na razpolago so velika SKLADIŠČA in STANOVANJE. Cenj. ponudbe na upravo pod »UGODNA PRILIKA«.

Otroški vozički več vrst. DVO-KOLESA raznih nodelov, najnovejši motorčki amer. tipa »Evans«. Velika zaloga pneumatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, emajliranje in poniklanje. — »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 2661

Klavirje in pianine
KUPUJEM, Ponudbe z označbo marke, cene, dolgotrajnosti in notranje konstrukcije klavirja, to je da-li ima klavir znotraj okoli železno ali leseno ramo — treba poslati na S. F. COP, Zagreb, Mrzovičeva ulica št. 12, III. nadstr. 3329

Hamburg-Amerika linija in United-American Lines Inc.

linijalka
Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26
Sprejema pomike v južno in severno Ameriko. Izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsak teden.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
I. G. Drašković, Zagreb
»B« cesta pri državnem kolodvoru.

Podružnice:
BEOGRAD: Balkanska ulica 25.
SUSAJ: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska cesta 160.
SPLIT: Anic Bulć, Diklecijanova obala 13.
GRUŽ: Ivo Lovričević.
BITOLJ: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187.
VEL. BEČKEREK: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.
Potnike spremlja do Hamburga družbeni uradnik.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Naznanjam, da sem odprl veletrgovino z železnino na Sv. Petra cesti šte. 35 vogal Resljeve ceste šte. 3 (preje Mencingerjev lokal), ter se slavnemu občinstvu najtopleje priporočam.

„Triglav“ Ljubljana, Stanko Florjančič.

En gros En detail

Potrjim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je gospod
Franc Bizjan
zasebnik
v sredo zjutraj po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, star 67 let, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb bo v četrtek 7. junija ob pol 6. uri iz hiše žalosti, Zg. Šiška 44, na pokopališče v Dravljah.
Zgornja Šiška, dne 6. junija 1923.
Žalujoči ostali.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nepozabni soprog, oče, tati, stric in svak, gospod
Janez Ustar
dne 6. junija ob 2. v 73. letu svoje starosti nenadoma preminul.
Pogreb blagopokojnega bo v petek, dne 8. junija ob 9. iz hiše žalosti v Slivni na pokopališče na Vačah.
Slivna, dne 6. junija 1923.
Žalujoča rodbina USTAR-SIMONČIČ in vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.
V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčnoljubljen, nepozabna hčerka in sestra, gospodična
Zinka Cerar
v sredo dne 6. t. m. po kratki, mučni bolezni, prevedena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v četrtek dne 7. junija ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta šte. 49, na pokopališče pri Sv. Križu. Ljubljana, dne 6. junija 1923.
Josipina Cerar, Josip in Emil Cerar, mati. brata.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

NAKUP LESA.

Južna železnica kupi sledeče množine mehkega lesa:

1. Smrekov in hojkov les.

Tek. št.	Dimenzije			Rabljena množina m ³	Opomba	
	dolžina m	širina cm	debelina mm			
1	5.7 do 6	15 do 16	20	300	se lahko dobavi v dvojni širini	
2	5.7 do 6	28 do 30	20	300		
3	5.7 do 6	15 do 16	25	150		
4	5.7 do 6	28 do 30	25	150		
5	5	15 do 16	35	90		dtto
6	5	28 do 30	35	270		
7	6	24 in več	35	900		
8	6	15 do 16	38	300		dtto
9	6	28 do 30	38	230		
10	4.8	28 do 30	40	150		
11	6	28 do 30	40	150		
12	5.7	32	40	140		
13	5.7	17	45	75		
14	4.3	26 do 27	45	280		
15	5.7	26 do 27	45	70		
16	5.3	15 do 16	66	—		
17	5.2	28 do 30	66	100		
18	4	20	180	15		
19	4 do 6	20 in več	90	9		

Pogoje glede kakovosti glej točko a) in b)

2. Borov les.

Tek. št.	Dimenzije			Rabljena množina m ³	Opomba
	dolžina m	širina cm	debelina mm		
1	2.7 do 3.0	18 in več	50	230	dtto
2	5.4 do 6.0	18 in več	50	230	dtto
3	2.7 do 3.0	18 in več	60	500	
4	5.4 do 6.0	18 in več	60	500	

Pogoje glede kakovosti glej točko a)

Pogoji glede kakovosti:

a) Za rezanje desk se sme uporabiti le les zdravih in svežih debel bele barve (niti rudeč niti rujav). Razen tega les ne sme biti vrtinčasto raščen, se ne sme ločiti od sredice, mora biti brez razpok od ledu in brez pogostih prečnih vej, ne od vršičkov, mora odgovarjati dimenzijam in biti pravokotno in paralelno obrobljen.

b) Dobavljena množina mora vsebovati najmanj 40% smrekovega lesa.
Dobavni rok: do 1. decembra 1923. Tvrdka, kateri bo dobava lesa oddana, ima za točno izvršitev sklenjene pogodbe položiti 20% kavicjo ali v gotovini ali potom garancijskega pisma. Oddajala se bode dobava celotne ali le delne množine lesa.
Ponudbo, glasečo se na celotno ali delno množino z navedbo cene, postavljeno na katerokoli postajo južne železnice je do 20. junija 1923 staviti na

Obračun ravnanstva južne železnice oddelek VI. v Ljubljani.

IDEAL-ERIKA pisalni stroji najmodernejšega sestava dobavi tvrdka **THE REX Co. LJUBLJANA** Gradišče 10. za mesečne obroke. Zahtevajte ponudbe in prospekte.

Izdaja konzorcij »Slovenca«, Odgovorni urednik: Mihael Moškerc v Ljubljani, Južnoslovenska tiskarna v Ljubljani.